

Maailmankauppalehti

+ REPU-LIITE

2★06

VAIHTOEHTOLOMA INTIASSA

*Alkuuperä tunnettu:
kaupunkikodin reilumpi ilme
Reilua kauppaa vai reilusti kaupan
Elämää kahdessa kylässä*

Julkaisija:

Maailmakauppojen liitto ry
Världsbutikernas förbund rf
c/o Maailmakauppa Kirahvi,
Palokunnankatu 13–15, 13100 Hämeenlinna
puh. 045-670 5645
www.maailmakaupat.fi
liitto@maailmakaupat.fi

Maailmakauppojen liitto ry
Världsbutikernas förbund rf

Maailmankauppalehti on reilun kaupan erikoislehti. Sen tavoite on tiedottaa kansainvälisestä kaupasta ja reilusta kaupasta. Maailmankauppalehti pyrkii herättämään monimuotoista keskustelua ja tuomaan esille vaihtoehtoja ja erilaisia näkökulmia kansainvälisen kaupan rakenteisiin ja talouspoliittiseen kehitykseen.

Kaikki kirjoitukset edustavat kirjoittajien omia näkemyksiä, eivätkä välttämättä vastaa Maailmakauppojen liiton virallista kantaa. Lehden vastuu virheellisestä tai pois jääneestä ilmoituksesta rajoittuu ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen. Huomautukset 14 vrk lehden ilmestymisestä.

Lehti ilmestyy vähintään neljä kertaa vuodessa. Tilausmaksu / neljä numeroa on 10 euroa. Tilaus tehdään maksamalla tilaus tilille 800016–70928507 ja kirjoittamalla viestikenttään tilaajan nimi ja osoite. Osoiteenmuutokset liiton toimistoon.

Julkaisun tuottamiseen on saatu ulkoasiainministeriön kansalaisjärjestöille suunnattua tiedotustukea. Julkaisussa esitetyt näkemykset eivät välttämättä edusta ulkoasiainministeriön virallista kantaa.

Toimituskunta:

Päätoimittaja
Antti Markkanen
antti.markkanen@kehityskauppa.org
041 454 8912

Toimitussihteeri
Anastasia Laitila
anastasia.laitila@kolumbus.fi
050 331 5136

Kati Hjerp
khjerp@ulapland.fi

Repuliitteen vastaava päätoimittaja
Kristiina Juutinen
kristiina.juutinen@uta.fi

Taitto: Heikki Sallinen / Logopolis
Paino: I-print, Seinäjoki 2005
Painos: 25 000 kpl
ISSN 1455–6987

Kansi: Sundia, 5 vuotta, mamallapuramilaisen kalastajan tytär.

Maailmankansalaisia

Matkailun sanotaan olevan maailman nopeimmin kasvava taloudenala. Useat kehitysmaat saavat matkailusta merkittäviä valuutatuloja. Näissä maissa on hyvin jyrkkä jako rikkaisiin ja köyhiin. Massaturismi vaatii mittavat vastaanottokeskukset: suuret hotellit jotka pystyvät imemään massoja. Niihin tarvittava pääoma on rikkaalla eliitillä ja heille jäävät suurimmat matkailun tuomat rahatkin.

Reiluakin matkailua on jo olemassa, ihan omia aikojaan ja itsestään syntyneenä. Tästä esimerkkinä lehdesämme on kaksi erilaista Intian matkaa viime talvelta: Johanna Peltola matkusti ystävänsä kanssa omin nokki-neen, käytti paikallisia kulkuvälineitä ja jätti valtaosan rahoistaan ruohonjuuritason tavallisille ihmisille. Mikko Zengerin vetämälle ryhmämatkalle osallistuneiden turis-tirahat päätyivät mm kastittomien yhteisölle. Matkatkin olivat niin ekologisista kuin lentäminen nyt yleensä voi olla: koneet eivät lennä puolityhjinä, halvat lennot Intiaan ovat talviaikaan täyteen buukattuja.

Suomessa asuva tansanialainen Hikloch Winfrith Ogola kertoo Visiitti -palstalla suomalaisen perheensä Tansanian matkasta. Ihmiset Ilomantsin Tyrjän kylästä ja Tarimen kunnan Bwirin kyläläiset kohtasivat. Läm-minhenkinen juttu osoittaa, että ainakin itäsuomalaiset ja Tansanian maaseudun väki ovat maailmankansalaisia.

Kun juuret ovat syvällä omassa maaperässä, on valmis myös maailmaan.

Kohtaamme kehitysmaiden ihmiset, paitsi menemällä paikan päälle, myös päivittäin kodeissamme siellä olevien tavaroiden kautta. Useimmiten emme tiedä niiden alkuperästä mitään. Sisustussivuillamme esittelemme kaupunkikodin, jossa tuotteiden taustat ovat selvillä. Ne ovat kohtuullisin ehdoin työskentelevien aikuisten valmistamia.

Antti Markkanen

kuva: Johanna Peltola

- Tänään ajattelin toisin | Poliittinen pilapiirros 3**
Alkuperä tunnettu: kaupunkikodin reilumpi ilme 4
Kunnialliset jalkineet 6
Yhteinen pallomme 7
Näin syntyy keramiikka-astia 8
Reilua keramiikkaa suomalaiskeittiöihin 9
Repu-liite 11–13
Ruokaa reilusti: Kansankeittiö 14
Kirjat: Sarasvatin hiekkaa / 365 tapaa muuttaa maailmaa 15
Vaihtoehtoloma Intiassa 16
Kuka ymmärtäisi Intiaa? 18
Arkien kohtaaminen 19
Köyhyys vähenee – kun oikein mittaa 20
Reilua kauppaa – vai reilusti kaupan? 21
Visiitti: Elämää kahdessa kylässä 22
Sarjakuvia naapurilta | Maailmankauppalehti 20 vuotta sitten | Sarjakuva 23
Reilun kaupan toimijat 24

Tänään ajattelin toisin

Nepalin lapset, kaukana mutta lähellä

Seitsemän vuotta on kulunut siitä, kun jännittyneenä mietin, mitä tarvitsisin ensimmäiselle matkalleni Nepaliin. Rokotukset oli otettu, lämmin makuupussi ja villakerrasto ostettu kylmiin öihin. Myös vedensuodatin vedenpuhdistusta varten oli hankittu. Ennen lähtöäni kiersin kaupoissa saadakseni pieniä lahjoituksia viemisiksi määränpäähäni.

Kiertäminen kannatti, sillä sain mukaani muun muassa erilaisia piirustus- ja maalaustarvikkeita. Olin tuolloin matkalla viideksi kuukaudeksi vapaaehtoistoihin lasten ympäristökasvatusleireille Nepalin maaseuduille ja Katmanduun.

Kimmoke lähtemiseen syntyi ajatuksesta, joka oli vaivannut minua pitkään. Pienestä pitäen olin opiskellut koulussa tietoa eri maista. Mutta minkälaista elämä siellä on oikeasti? Mitä nepalilainen ihminen tekee päivällä samaan aikaan kun minä häärin omissa touhuissani täällä kotona? Minkälainen on hänen arkensa? Halusin mennä katsomaan. Halusin nähdä, keitä maapalollamme asuu, muutenkin kuin oppikirjojen perusteella.

Tuo viisi kuukautta oli hyvin antoisaa ja opettavaista aikaa. Oli ihanaa ja jännittävää hypätä täysin

tuntemattomaan kulttuuriin ja ihmetellä rauhassa elämäntapaa kaiken vieraan ja erilaisen keskellä. Tietysti erilainen kulttuuri löi välillä päin kasvojakin.

Viisi kuukautta venyi yli kahdeksi vuodeksi. Vierailin usein pienessä lastenkodissa vapaa-ajallani. En olisi ensimmäisellä lastenkotivierailullani arvannut, että tuosta käynnistä alkaisi monen vuoden pituinen yhteinen matka. Väreille tuli myös käyttöä. Maalasimme lastenkodin lattialla, sillä huonekaluja ei vielä ollut.

Ystävät ja sukulaiset Suomesta saivat kuulla kysymyksen, haluaisitko kummilapsen Nepalista. Niinpä kummitoiminta alkoi muodostua pikkuhiljaa lastenkodin ympärille ja lasten lukumäärä kasvaa. Muutama kadulla kerjäämään joutunut tai muuten heikoista oloista tullut lapsi sai uuden kodin ja mahdollisuuden koulunkäyntiin.

Kehityksmaan lapsilla on toiveita tulevaisuudesta kuin kenellä tahansa maailman lapsella ja nuorella. Mutta niistä oloista, joista lapset ovat lähteneet, ei koulunkäynti ilman tukea olisi mahdollista. Kummius on mahdollistanut sen, että lapset ovat voineet käydä koulua jo useamman vuoden ajan ja asua kodinomaisissa olosuhteissa. Ja kuinka vilpittömän iloisia lapset ovatkaan olleet tuosta mahdollisuudesta!

Sain nähdä nepalilaista arkea ja juhlaa, eli juuri sitä, mitä lähdin hakemaan. Reissu jätti minuun lähtemättömän jäljen. Maapallo pieneni ja välimatkat lyhenivät: ystäviä ja tärkeitä ihmisiä voi olla kaukana, mutta kuitenkin niin lähellä, omassa sydämessä. Tunnen, että osa minulle tärkeimmistä ihmisistä asuu tuhansien kilometrien päässä. En koe olevani mukana toiminnassa, jossa lähetämme rahaa ainoastaan avustamistarkoituksessa. Enemminkin on kyse ystävydestä ja vastavuoroisuudesta. Se, mitä länsimaalainen ihminen voi tehdä kahdellakymmenellä eurolla kuukaudessa kehitysmaiden lasten ja yhteisöjen hyväksi, on jotakin valtavaa, jota meidän on vaikea edes ymmärtää. Raha tuntuu pieneltä, jos ymmärtäisimme, mitä se merkitsee yhden ihmisen elämässä. Siinä on hänen mahdollisuutensa rakentaa elämänsä ja tulevaisuutensa. Vastalahjaksi saamme kuulumisia elämästä arjen keskeltä ja mahdollisuuden seurata lapsien kasvua.

Ajatukseni ovat viime päivinä olleet tiiviisti Nepalissa: Levottomuudet ovat siellä kasvaneet ja maa elää epävarmuuden tunnelmissa. Epävakaa tilanne maolaississien ja maan hallituksen välillä on jatkunut jo kymmenisen vuotta. Tällä hetkellä Nepalissa neuvotellaan paremman demokratian puolesta. Toivon rauhaa Nepaliin ja rakentavaa rakennustyötä olojen parantamiseen siellä. Ehkä vielä koittaa aika, jolloin voin pakata laukkuni vuosien jälkeen taas kerran, ja tapaan ystäväni kasvoista kasvoihin.

Outi Väyrynen

Kirjoittaja on savonlinnalainen käsityön ja kuvataiteen opettaja, joka toimii kummijärjestö Nepalin lapset ry:n puheenjohtajana.

kuva: Anastasia Laitila

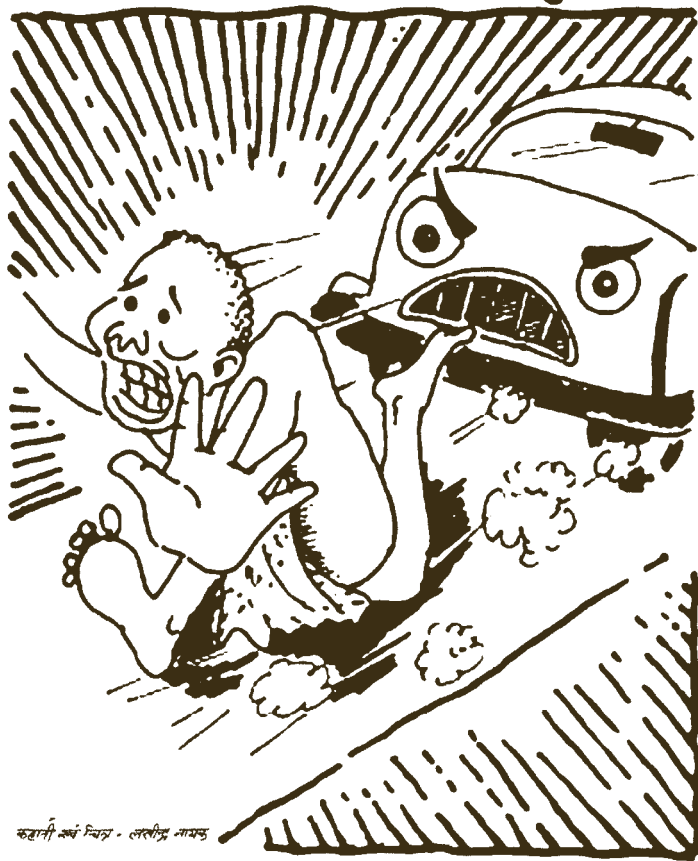
Lakhindra Nyak:
"Kehityksen määritelmä"

Piirroksen tekijä, Lakhindra Nyak, on alkuperäiskansa-aktivisti Jharkhandista. Lakhindra on koulutukseltaan juristi, mutta on siirtynyt yhä enenevässä määrin sarjakuvan pariin – hän on mm. toiminut monessa sarjakuvatyöpajassa ohjaajana.

Leif Packalén
Maailman sarjakuvat ry
www.worldcomics.fi

विकास की परिभाषा

कहानी एवं चित्र - लखीन्द्र नायक

Missä olit 20 vuotta sitten?

1946 Mennonitit alkavat tuoda puertoricolaisia kirjontatöitä Yhdysvaltoihin.

1950-luku Oxfam alkaa tuoda kiinalaisten pakolaisten käsitöitä Englantiin.

1964 Oxfam perustaa reilun kaupan järjestön Englantiin.

1967 Fair Trade Organisation aloittaa toimintansa Hollannissa. Emmaus/Pääsky alkaa toimia reilun kaupan puolesta Suomessa.

1978 Suomen ensimmäinen reilun kaupan myymälä Juuttiputiikki avaa ovensa Oulussa.

1980-luku Suomeen perustetaan kehitysmaakauppoja yhä kiihtyvällä tahdilla

1985 Suomen kehitysmaakauppayhdistysten liitto perustetaan. Tampereen kehitysmaakauppa alkaa tuoda reilun kaupan Africafé-pikakahvia Tansaniasta.

1988 Reilun kaupan merkki saa alkunsa: Hollannissa perustetaan Max Havelaar-merkki. Reilun kaupan maailmanlaajuinen yhteistyöjärjestö IFAT perustetaan.

1997 Kansainvälinen reilun kaupan merkkiihdistys FLO perustetaan.

1998 Reilun kaupan edistämisyhdistys perustetaan.

1999 Ensimmäiset reilun kaupan merkituotteet tulevat Suomeen.

2004 IFATin reilun kaupan yhteisö (FTO) -merkki julkistetaan.

2006 Maailmankauppakylä

2005 Maailmankauppojen liitto ry täyttää 20 vuotta.

2007 Global Journey päättyy ja FTO-merkki tulee Suomeen.

Koe Maailmankauppakylä! Maailmankaupat ja 20-vuotias Maailmankauppojen liitto mukana Maailma kylässä -festivaaleilla 27.–28.5.2006.

Maailmankaupat – Reilua kauppaa

verhot: vahabatiikki, Catharine Ngovi, Tansania; maahantuoja Reilun kaupan Tähti | **seinävaate:** intialainen batiikki, RTU, Intia; maahantuoja Maailmankauppa Juuttiputiikki | **valokuva-albumit ja -kehys:** Mahaguthi, Nepal; maahantuoja Reilun kaupan Tähti/Uusivaihe

muistikirja ja lahjalaatikot: MCC, Bangladesh; maahantuoja Maailmankauppa Juuttiputiikki | **kassi ja peilikirjaillut tyynynpäälliset:** St. Mary's, Intia; maahantuoja Maailmankauppa Aamutähti | **didgeridoo:** Pekerti, Indonesia | **djemberumpu:** Johnson Mluge, Suomessa asuva tansanialainen muusikko ja soitinrakentaja; tiedustelut Maailmankauppa Kirahvi | **huopatoivelit:** Arhangain villaprojekti, Mongolia; maahantuoja Maailmankauppa Kirahvi | **huivi ja sisalmatto:** GOIG, Tansania; maahantuoja Reilun kaupan Tähti

Kaiku-paidat: Mahaguthi, Nepal. Maahantuoja Reilun Kaupan Tähti | **istuintyyny:** violetti: St Mary's, Intia; maahantuoja Maailmankauppa Aamutähti/ruskea-kelta-valkoinen: RTU, Intia; maahantuoja Maailmankauppa Juuttiputiikki | **tabletti:** MCC, Bangladesh; maahantuoja Maailmankauppa Juuttiputiikki | **Africafé espresso:** KNCU, Tansania; maahantuoja ja paahtaja Tampereen kehitysmaakauppa | **reilun kaupan hedelmät:** ruokakaupat kautta maan | **Mascobado-täysruokosokeri:** Sisspa, Filippiinit; maahantuoja Tampereen kehitysmaakauppa | **sisalkassi:** Mango True Mirage, Kenia; maahantuoja Reilun kaupan Tähti | **huopaolkalauku ja -toivelit:** Arhangain villaprojekti, Mongolia; maahantuoja Maailmankauppa Kirahvi | **reilun kaupan pallot:** Vision, Pakistan; maahantuoja Tampereen kehitysmaakauppa | **NoSweat-tennarit:** PT Sepatu Bata TBK, Indonesia; maahantuoja Maailmankaupat | **batiikkiliina:** RTU, Intia; maahantuoja Maailmankauppa Juuttiputiikki | **keramiikkalautaset:** Minka, Peru; maahantuoja Maailmankauppa Aamutähti | **sisalmatto:** GOIG, Tansania; maahantuoja Reilun kaupan Tähti

Alkuperä tunnettu

Kaupunkikodin reilumpi ilme

Kotimme ovat täynnä arvoituksia – tavaroita, joiden menneisyydestä emme tiedä kuin alkuperämaan, usein emme sitäkään. Kuinka ne on valmistettu ja missä? Kuka ne on valmistanut ja millä tavoin - omin käsin pientä yritystä pyörittävä ammattitaitoinen artesaani tai kenties pienin käsin suurta tehdasta pystyssä pitävä lapsi?

Tällä aukeamalla on kuvia kerrostalokodista, missä pääosa sisustus- ja käyttötavaroista sekä asusteista on Reilun kaupan tuotteita. Niiden alkuperä on tunnettu ja tekijät saaneet työstään

kohtuullisen korvauksen. Usein ne tulevat pienistä osuuskunnista tai yksittäisiltä käsityöläisiltä, joihin maahantuoja on suora kontakti.

Jokaisen tavarain taustalla on monia valmistusvaiheita ja ainakin yksi ihminen. Ostaja maksaa usein arvoista, kuten merkkituotteesta. Valmistaja puolestaan pyrkii elättämään itsensä työllään. Kodinrakentajan unelmat ovat ehkä esteettisiä, mutta Reilun kaupan kautta ne vastaavat myös tuotteen tekijän tarpeisiin. ✨

kuvat: Elina ja Heikki Sallinen

astiasto: Sri Siwam Pottery, Intia; maahantuoja Maailmankauppa JuuttiPuttiikki | **pöytäliina:** RTU, Intia; maahantuoja Maailmankauppa JuuttiPuttiikki | **Reilun kaupan appelsiinit, banaanit, viinirypäleet, tee, hunaja ja tuoremehu:** ruokakaupat kautta maan | **riihipaita:** Thana-para, Bangladesh; maahantuoja Maailmankauppa JuuttiPuttiikki

Tingatinga-maalaus: S. Omari, Tansania; maahantuoja T:mi Arja-Miina | **liina:** GOIG, Tansania; maahantuoja Reilun kaupan Tähti | **tabletti:** T. Malilo, Tansania; maahantuoja T:mi Arja-Miina | **keramiikkalautaset:** Minka, Peru; maahantuoja Maailmankauppa Aamutähti | **reilun kaupan maustekastikkeet:** Nantekara ja Ukuva i Africa, Etelä-Afrikka; maahantuoja Reilun kaupan Tähti | **viini:** Thandi Chardonnay 2005, valmistaja Thandi Wines, Etelä-Afrikka; Alkon tilausvalikoimassa | **Kaiku-vaatteet:** Mahaguthi, Nepal; maahantuoja Reilun kaupan Tähti

seinävaate: RTU, Intia; maahantuoja Maailmankauppa JuuttiPuttiikki | **paperivalaisin:** Mahaguthi, Nepal; maahantuoja Reilun kaupan Tähti | **verhokangas:** GOIG, Tansania; maahantuoja Reilun kaupan Tähti | **seinävaate (kädessä):** ACP, Nepali; maahantuoja Reilun kaupan Tähti | **pieni tingatinga-maalaus:** S. Omari, Tansania; maahantuoja T:mi Arja-Miina | **kissaperhe:** Action Bag Handicrafts, Bangladesh; maahantuoja Maailmankauppa JuuttiPuttiikki | **kirjailtu sängynpeite, tyynypäällinen ja toilettilaukku:** St Mary's, Intia; maahantuoja Maailmankauppa Aamutähti | **pyyhkeet:** RTU, Intia; maahantuoja Maailmankauppa JuuttiPuttiikki | **Kaiku-vaatteet:** Mahaguthi, Nepal; maahantuoja Reilun Kaupan Tähti | **päiväkirja:** Shuktara Handmade Paper Project, Bangladesh; maahantuoja Maailmankauppa JuuttiPuttiikki

Kunnialliset jalkineet

Pääsääntöisesti kengät maksavat paljon, mutta niiden tekijät saavat vähän. Vaihtoehtoja kuitenkin löytyy: NoSweat-tennareiden alkuperä on tunnettu ja työntekijöiden palkat ja muut työehdot selviävät kenkälaatikossa olevasta tuoteselosteesta. Ainakin kesällä voi kävellä kunniallisesti tallomatta kengäntekijöitä.

Elina Grunströmin Alkuperämaa-tuntematon -kirjassa kerrotaan vietnamilaisten kenkätehtaan tyttöjen luottimien tuoksuista ja huonosti palkatusta arjesta. Kun länsimaiset sisäänostajat joskus vaativat todistusta siitä, että työolot ja ehdot ovat inhimilliset, tehtaan omistajat mielellään kirjoittavat tällaisen todistuksen. Työoloihin ei muutoksia tehdä. Tehtaan omistajat elävät siinä uskossa, että ostajat eivät mitään muutosta vaadikaan, vaan ainoastaan paperia, jossa niin väitetään tehdyn. Saatavat useassa tapauksessa olla oikeassakin.

Hankittaessa tuotteita maista, joissa huonot työehdot ovat normaali käytäntö, tulisi valvonnan olla tehokasta ja toimivaa. Silloin tällöin

käyvät tarkastajat eivät välttämättä saa todellista kuvaa toiminnasta tarkastusten välillä. Mikäli työntekijöillä on mahdollisuus järjestäytyä, ammattiyhdistys on kuitenkin aina paikalla. ”Paras tapa suojella työntekijöitä on perustaa ammattiliitto”, toteaa Monitor Resource Centerin tutkija May Wong. Minkä tahansa ulkopuolisen tahon tekemä tarkastus on tähän verrattuna epäluotettava ja kallis.

NoSweat-brändi takaa tuotteiden saavuttamien reilujen hintojen, että ne ostetaan tehtaista, joilla työntekijät kuuluvat vapaaseen, itsenäiseen ammattiyhdistysliikkeeseen. Trendikkäät NoSweat-tossut tulevat Jakartasta Indonesiasta PT Sepatu Bata TBK tehtasta. Työntekijöiden työviikko on 40-tun-

tinen ja palkka alueen minimipalkkaa huomattavasti suurempi. He saavat sairausvakuutuksen itselleen ja perheelleen, ruoka- ja matkakorvauksia, eläkkeen sekä muita etuja.

Suomessa NoSweat-tossuja myydään osassa Maailmankauppoja ja Kehityskauppoja sekä Ruohonjuuressa. Niitä on saatavissa mustina ja punaisina. ★

Antti Markkanen

Lähteitä ja lisätietoja:

<http://www.maailmankaupat.fi>
Alkuperämaa-tuntematon. E. Grundström, Y.Tuunanen. Keuruu 2002
Kiinan työelämää ja maassa toimivia suomalaisyhtiöitä käsittelevä reportaasi. Jyrki Alkio. Helsingin Sanomat 12.1.2003.

Make a real fashion statement. Fight sweatshops with every thread you buy. Sneakers, socks, khakis, jeans, sweats. And more. Produced at union shops in the US, Canada and the developing world. Look good. Do good.

100% UNION MADE NO SWEAT

It's your world. Change it.

www.NoSweatShop.com

Tiedustele paikkakuntasi Maailmankaupasta!

NO SWEAT 100% UNION MADE

Yhteinen pallomme

Englannissa on jo pitkään ollut urheiluseuroja, jotka pelaavat Reilun kaupan palloilla. Suomessa reilun pelinsä ehti ensimmäisten joukossa julkistaa FC Reippaan vuosina -96 ja -97 syntyneiden tyttöjen joukkue.

Arjen teot poikivat ekomerkin

FC Reippaan tytöt huolehtivat yhteisestä pallostamme pienten arkipäiväisten tekojen myötä. Suomen liikunta ja urheilu onkin myöntänyt joukkueelle liikunnan ekomerkin. Ihmisen ja ympäristön huomioiminen ei urheiluseurassa ole vaikeaa tai ryppytsaista asketismia, vaan pieniä hauskoja ja vaivattomia arkipäivän tekoja. Ne säästävät niin ympäristöä kuin rahaakin.

”Jalkapallokengät huolletaan säännöllisesti ja pieneksi käyneet varusteet kierrätetään. Sukkateipit korvataan kuminauhoilla. Harjoituksissa käytetään apuvälineinä kierrätettäviä materiaaleja eivätkä kylmägeelitkään ole kertakäyttöisiä”, Minna Rauhanlaakso selittää.

Tytöt harjoittelevat Reilun kaupan jalkapalloilla. Kesäisin harjoituksiin tullaan pyörällä tai kävellen, talvella kuljetaan kimppekyydeillä. Turnauksiin matkustetaan bussilla tai kimppekyydeillä. Joukkue lajittelee

turnausmatkoilla syntyneen jätteen ja myös ehkäisee jätteen syntymistä pakkaamalla eväät muovirasioihin ja käyttämällä omia juomapulloja.

Palkintoina joukkue suosii esimerkiksi lahjakortteja ja kestäviä ja käytännöllisiä tuotteita. Kauden lopuksi palkitaan ympäristöasioissa parhaiten kunnostautunut pelaaja. Harjoituksissa ei vettä tuhlat: suihku suljetaan saippuoinnin ajaksi eikä hampaita pestä juoksevan veden alla vaan käytetään hammasmukia. Viimeinen sammuttaa pukukopista aina valot.

”Joukkueelle järjestetään koulutustilaisuus ympäristöasioista. Kesällä kokoonnumme porukalla viettämään askartelupäivää ja teemme kierrätysmateriaaleista käyttöesineitä. Näillä tuotteilla keräämme varoja joukkueelle”, sanoo Rauhanlaakso. ”Syksyllä teemme retken luontoon ja vietämme yhdessä aikaa laavulla nuotion äärellä. Luontoon ja sen kauneuteen tutustumalla opimme kunnioittamaan luontoa jo pieninä ja aikuisena ymmärrämme mitä todellakin suo-

jelemme kun puhutaan luonnon- ja ympäristönsuojelusta”.

Reilut pallot

Reilut pallonsa joukkue on tilannut suoraan maahantuojalta Tampereen kehitysmaakaupasta. Vähittäismyynnissä Reilun kaupan palloja on muun muassa Maailmankaupoissa, Ruohonjuuressa, nettikauppa Iloisessa Maapallossa ja Planet Fairtrade-verkkokaupassa. Pallojen vähittäismyyntihinnat vaihtelevat 15–30 euroon – ovat siis halvempia kuin urheiluliikkeiden vastaavat Reilun kaupan merkittömät pallot.

Suomessa maahantuojia ja jälleenmyyjät ovat pitäneet katteensa kohutuullisina, joten Reilun kaupan pallot ovat hinnaltaan kilpailukykyisiä tai suorastaan halpoja. Kallein myynnissä oleva reilu pallo on FIFA:n hyväksymä Synergy-pelipallo, halvin pikkulapsille tai tekniikkakikkailuun tarkoitettu Matrix 1. Eri kokoisten jalkapallojen lisäksi saatavilla on myös Reilun kaupan merkittyjä rantalentopalloja ja

lentopalloja.

Tampereen kehitysmaakauppa tilaa pallot Pakistanista, Sialkotin kaupungissa toimivalta Visionilta. Yritys on yksi kolmesta alueella toimivasta urheiluvälinevalmistajasta, jolla on Reilun kaupan merkki osalle tuotannostaan. Reilun kaupan merkijärjestelmän mukainen valmistajalle maksettava hinta palloille on 15 % normaalia korkeampi. Pallon tuotantokustannuksista vain osa on työpalkkaa. Koska Reilun kaupan lisähinta maksetaan kuitenkin kokonaisuudessaan työntekijöiden hyväksi, nousee reilujen pallojen ompelijoiden palkka enemmän: esimerkiksi pallontekijä Muhammad Younas kertoo palkkansa olevan Reilun kaupan palloja tehtäessä 50 rupiaa tavanomaisen 38 rupian sijasta. ★

Antti Markkanen

Lisätietoja ja lähteitä:

www.sask.fi
www.reilukauppa.fi
Faiz Shah: Pallon toisella puolen. Työmaana Maailma, huhtikuu 2006.

Näin syntyy keramiikka-astia

1. Savimassan valmistus

Keramiikkaan käytettävä savimassa valmistetaan viidestä erilaisesta luonnonsavesta. Aluksi saviainekset sekoitetaan veden avulla suurissa sammioissa. Tämän jälkeen saviliete valutetaan laakeisiin altaisiin ja roskat siivilöidään massasta, josta tulee pehmeää ja hienojakoista. Savilietettä seisotetaan ensin altaissa kolme päivää, jolloin se sedimentoituu pohjalle ja pinnalle kertynyt ylimääräinen vesi on helppo poistaa. Viikon kuluttua saviliete asetetaan kuivumaan aurinkoon tiiliskivien päälle pingotetulle pressulle. Tiilet imevät kosteutta savimassasta viiden päivän ajan. Sen jälkeen savi varastoidaan kuudeksi kuukaudeksi tiililevyjen väliin.

2. Dreijaus

Savipalat punnitaan ennen dreijausta, jotta valmistettavat tuotteet olisivat samankokoisia. Savesta muotoillaan moottorikäyttöisellä dreijalla monenlaisia astioita. Dreijauksen jälkeen tuotetta kuivataan auringossa parin tunnin ajan, minkä jälkeen sitä voidaan vielä sorvata dreijalla. Yksityiskohdat, kuten mukien korvat, lisätään työhön lopuksi ennen kuin työ on kokonaan kuivunut.

3. Kuivatus

Lopullisen kuivatuksen jälkeen savituotteet ladotaan raakapolttoa varten puilla lämmitettävään uuniin. Tuotteet poltetaan 700 asteeseen ja poltto kesää noin 12 tuntia. Polttoon seuraa kahden päivän jäähtyminen värjäys- ja lasituskäsittelyä.

4.-5. Koristelu ja uunin lastaus

Ennen koristelua ja upotusta lasitteen astioiden pohjat käsitellään steariinilla, mikä hylkii vettä. Koristellut ja lasitetut tuotteet poltetaan toisen kerran uunissa 1400 asteessa. Poltto kestää 18 tuntia, minkä jälkeen uunia jäähdytellään kolmen päivän ajan ennen astioiden laadun tarkistusta ja pakkaamista.

kuva: Antti Markkanen

kuva: Kati Hjern

kuva: Kati Hjern

kuva: Antti Markkanen

Reilua keramiikkaa suomalaiskeittiöihin

kuva: Kati Hjerp

Moni on kaivannut keraamisia käyttöastioita Maailmankauppojen valikoimiin. Toukokuussa Suomeen saapuu erä astioita Maailmankauppa Juuttiputiikin maahantuomana. Keramiikka valmistuu käsityönä eteläintialaisessa Sri Siwam Potteryssa.

Sri Siwam Pottery perustettiin vuonna 1997 Pondicherryn lähellä sijaitsevaan Aalangkuppamin kylään, aivan monikansallisen Auroville-yhteisön naapuriin. Työllistymismahdollisuudet olivat kylässä niukat, lukuun ottamatta huonosti palkattua ja raskasta päivätyötä maanomistajien pelloilla.

Aluksi savipajalla työskenteli neljä ihmistä. Nykyään kokoaiskaisia työntekijöitä on 53, joista

30 on naisia. Yhteisö pyrkii työllistämään lähikylien köyhiä ihmisiä eikä hyväksy kastijakoa. Myyntivoitoilla on rakennettu pajan viereen koulu, jossa työntekijöiden lapset saavat

70 % alennuksen koulumaksuista. Muita

työnantajan tarjoamia etuja ovat korotto-

kuva: Kati Hjerp

mat lainat ja raha-avustus häiden tai muiden sukujuhlien järjestämiseen. Työntekijät saavat myös vuosittain uuden vaatekerran pongal- ja diwali-juhlia varten.

Sri Siwam Pottery tuottaa käyttöastioita, joista se myy 90 % teollisuusmaiden Reilun kaupan maahantuojille. Suurimat ostajat ovat Italiassa, Yhdysvalloissa ja Iso-Britanniassa. Maailmankauppa Juuttiputiikki toi Suomeen ensimmäisen erän keramiikka-astioita toukokuussa.

Sri Siwam Pottery tekee tuotekehitystä itse ja asiakkaiden lähettämien luonnosten perusteella. Tuotteisiin on kehitetty mm. erityisiä lasitteita puu-uunin ja riisinjyvien tuhasta. Käsintehty keramiikka-astiat kestävät konepesua, mutta eivät sovellu mikroaaltouuniin. ★

Kati Hjerp

kuva: Antti Markkanen

kuva: Kati Hjerp

Maahantuonti ja tukku:
Tampereen kehitysmaakauppa,
p. (03) 344 6770
sähköposti: posti@kehitysmaakauppa.org

KEHITYSYHTEISTYÖ. KEHITYSPOLITIIKKA. IHMISOIKEUDET. YMPÄRISTÖ. KULTTUURI.

Maailman kuvalehti.

www.kaikuethical.com

प्रतिद्वनी प्रतिद्वनी प्रतिद्वनी प्रतिद्वनी प्रतिद्वनी प्रतिद्वनी प्रतिद्वनी प्रतिद्वनी प्रतिद्वनी प्रतिद्वनी

Kehitysmaiden arki ja työ. Ihmiset tuotteiden takana. Tilaa lehti vuodeksi (4 nroa) maksamalla 10 € lehden tiille 800016-70928507. Kirjoita viestikenttään tilaajan nimi ja postitusosoite. Irtonumeroita Maailmankaupoista.

Kuva: Tree Goslinga 2002 www.vrouwen.net/kalimata

**COMICS
POWER!**

Repu-lute

Reilun kaupan puolesta

Repu ry pyrkii lisäämään tietoisuutta Reilusta kaupasta. www.repu.fi

Equadorilainen Jovanny Coronel viljelee banaaneja. Suomen-matkallaan hän näki työnsä hedelmiä Helsingissäkin.

”Nyt pystyn myymään hedelmiäni läpi vuoden tasaiseen hintaan. Pystyn hoitamaan tilaani, sekä ympäristöä paremmin. Minulla on myös aikaa perheelleni”

– Jovanny Coronel

Banaanissa on tulevaisuus

Ecuadorilainen Reilun kaupan banaanintuottaja kertoo, miltä menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus näyttävät, kun elämä on yhden hedelmän varassa.

El Guabon osuuskunnan puheenjohtaja **Jovanny Coronel**, 42, syntyi Pasajen kaupungissa banaanintuottajan pojaksi. Jovannyn syntyperä ei ollut harvinainen, sillä lähes koko alue eli banaanista. Myöhemmin isä kuitenkin myi tilansa ja ryhtyi yrittäjäksi. Nuori Jovanny pääsi teknilliseen korkeakouluun opiskelemaan mekaniikkaa, mutta opinnot jäivät pian kesken.

Myös Jovanny osti pienen tilan ja ryhtyi viljelemään banaania. ”Elämä oli kovaa, sillä vuodessa oli vain muutama kuukausi, jolloin banaani meni hyvin kaupaksi. Muun osan vuodesta minun oli ansaittava elantoni muilla keinoin”, Suomessa maaliskuussa vieraillut Jovanny muistelee. ”Joskus vuokrasin pienen kuorma-auton, jolla kuljetin

milloin mitäkin. Välillä yhdistimme voimamme muutaman banaanintuottajan kanssa kulujen jakamiseksi, jotta meille jäisi edes hieman voittoa.”

El Guabon osuuskunnasta Jovanny sai kuulla tuttaviltaan. Osuuskunta oli niin pieni, että mukaan otettiin vain vähän uusia tuottajia. Mutta kun osuuskunta alkoi kasvaa 1997, myös Jovanny sai kutsun. Tuolloin tuottajia oli 28. Nyt heitä on jo yli 300.

Reilun kaupan järjestelmään siirtymisen jälkeen Jovannyn elämä on muuttunut paljon. ”Nyt pystyn myymään hedelmiäni läpi vuoden tasaiseen hintaan. Pystyn hoitamaan tilaani, sekä ympäristöä paremmin. Minulla on myös aikaa perheelleni”, Jovanny kertoo.

Tuottajat tuntevat omat tarpeensa

El Guabon osuuskunta käyttää reilusta kaupasta saamansa hyödyt kunnianhimoisesti. ”Muutaman vuoden ajan olemme järjestäneet tuottajille yksityisen sairausvakuutuksen. Jaamme tuottajille kuukausittain selviytymis-

paketteja, joissa on perustarvikkeita, kuten leipää, maitoa, riisiä, hedelmiä ja sokeria. Annamme myös stipendejä tuottajien lapsille, jotta he pääsisivät koulun”, Jovanny kertoo. Lisäksi reilusta kaupasta saatavia tuloja on sijoitettu koulurakennusten huoltoon. Nyt työn alla on terveyskeskuksen rakentaminen. Jovannyn mukaan 25 000 lasta saa vuoden aikana apua El Guabon osuuskunnalta.

Reilun kaupan järjestelmään kuuluu Ecuadorissa hyvin erilaisissa oloissa eläviä ihmisiä. ”On tuottajia, jotka elävät maaseudulla. Heidän tilansa ovat vielä pienempiä kuin meidän. Sitten on vuorten lähellä asuvia tuottajia, joita kutsumme agro-forestaaleiksi. Heidän tiloillaan vaimotkin työskentelevät banaanintuotannossa. Kaupungissa elämä on hieman erilaista, mutta vaatimustaso on kaikille sama”, Jovanny kuvailee.

Eri tilojen banaanit erottaa vain koodin avulla. ”Näin juuri Helsingissä banaaninkypsyttämössä oman tilani banaaneja”, Jovanny kertoo ilahtuneena.

Ecuadorissa ei pärjää yksin

Jovannyn perheeseen kuuluu vaimo ja kolme lasta. Vaimo hoitaa kotia ja järjestää lasten koulunkäyntiin liittyvät asiat. Hän auttaa miestään myös tilan paperitöissä viikonloppuisin. ”Reilun kaupan tiloilla kontrolloidaan tarkasti työn eri vaiheita. Vaimot auttavat meitä siinä”, Jovanny kertoo.

Vanhin tytär **Katty**, 17, käy lukiota, mutta aikoo jatkaa yliopistoon opiskelemaan markkinointia ja kansainvälistä kauppaa. Katty toivoo pystyvänsä valjastamaan opintonsa reilun kaupan hyväksi. Isä ja tytär ovat suunnitelleet työskentelevänsä yhdessä tulevaisuudessa.

Lapsista keskimäinen, **Jovanny Junior**, 13, käy myös koulua. ”Hänestä tulee tuotteiden koemaistaja, koska hän syö paljon”, Jovanny vitsailee. ”Tuossa iässä ei vielä analysoida paljon. Jovanny Juniorilla ei vielä ole mitään tiettyä suuntausta, mutta jos hän tahtoo yliopistoon, uskon, että pystyn tukemaan häntä. Nyt poika auttaa minua tilalla, kun on lomalla

koulusta”, Jovanny kertoo.

Perheen nuorimmainen, **Jeremy**, 3, tahtoo vain leikkiä.

”Olen yrittänyt opettaa lapsilleni, etteivät he työskentele vain itseään varten. On tärkeää tukea yhdistyksiä ja työskennellä osuuskunnan hyväksi. Maissa, kuten Ecuadorissa, täytyy toimia organisoidusti. Yksin ei selviä. Tai ainakaan ei saavuta monia asioita”, Jovanny sanoo. ”Minä itse toivoin, että lapseni jatkaisivat työtäni, mutta en voi pakottaa heitä”.

Jovanny aikoo työskennellä reilun kaupan parissa myös puheenjohtajakautensa jälkeen. ”Olen aina ollut vahvasti mukana organisatiossa ja toteuttamassa projekteja. Idea on kuitenkin se, että kahden vuoden välein puheenjohtaja antaa tilaa jollekin muulle ja siirtyy muihin tehtäviin. Aion jatkaa osuuskunnan kehittämistä, jotta se kasvaisi mahdollisimman paljon.”

Jenni Hamara

Matkalla jossakin Väli-Amerikassa

Reilun kaupan tuottajamatka suuntautui Nicaraguaan ja Costa Ricaan 6.–20.12.2005

Rengasriikkoja. Sairastelua. Loputtomalta tuntuvaa istumista hiksissä ja pahalle haisevassa bussissa. Kaikkea tätä mahtui pariin joulukuiseen viikkoon Nicaraguassa ja Costa Ricassa. Toisaalta noihin viikkoihin mahtui myös huikeita maisemia, salsaa, herkulliselle maistuvia ananaksia sekä ennen kaikkea Reilun kaupan tuottajien tapaamisia ja tiloihin tutustumista. Tämän koki joulukuussa yhteensä 16 matkalaista Reilun kaupan tuottajamatkalla.

Tiedepuistossa Estelissä

Tuottajamatkan aikana seitsemästä toimittajasta, kahdesta Reilun kaupan työntekijästä ja kuudesta vapaaehtoisesta koostunut porukamme vieraili monissa eri kaupungeissa ja kylissä. Ajelimme pienellä bussillamme pohjoisesta Nicaraguasta Costa Rican läpi aina Panaman rajalle saakka ja taas takaisin Nicaraguaan, mikä tarkoitti, että vietimme paljon aikaa matkustaen. Samassa paikassa emme yöpyneet kuin korkeintaan kaksi yötä.

Nicaraguassa ollessamme ryhmämme oppaana toimi Kansainvälisen Solidaarisuussäätiön työntekijä **Jukka Pakkala**, joka osoittautuikin ehtymättömäksi tiedon lähteeksi. Ensimmäiset kaksi yötä vietimme Estelin kaupungissa, joka on Pohjois-Nicaraguan tärkein keskus. Majapaikkanamme oli Nicaraguan sosiaalisen kehityksen yhdistyksen (ASDENIC) tiedepuisto. Tiedepuisto on yksi Kansainvälisen Solidaarisuussäätiön tukemista hankkeista, ja sen tarkoituksena on luoda nicaragualaisille lapsille ja nuorille edellytyksiä oppimiseen. Nicaraguan teknologiset valmiudet ovat hyvin heikot, minkä vuoksi tiedepuistoa tarvitaan. Tiedepuiston vierailijoita ovat pääasiallisesti kou-

lulaiset ja opiskelijat. Vuonna 2005 tiedepuistossa oli yli 10 000 kävijää. Teimme Estelistä pitäen päivän reissun myös noin 60 kilometrin päässä sijaitsevaan Venecian kylään. Veneciassa on noin 550 asukasta. Alueella kasvatetaan Reilun kaupan kahvia, mutta sitä ei myydä Suomen markkinoille. Kylässä on meneillään Kansainvälisen Solidaarisuussäätiön rahoittamia yhteisökehityshankkeita, joiden myötä kylään on muun muassa saatu sähköt.

Boacon laadukas kahvi

Seuraavat pari päivää vietimme Boacon alueella tutustuen Tierra Nueva -osuuskuntaan, joka tuottaa Suomessakin myytävää Reilun kaupan kahvia. Itse olin sairaana juuri Tierra Nuevaan tutustumisen aikoihin, joten esimerkiksi vierailu osuuskunnan kahviloille jäi minulta väliin. Sain kuitenkin kuulla osuuskunnan toiminnanjohtajan **Jorge Abarcanin** ajatuksia Reilusta kaupasta.

Reilun kaupan järjestelmällä on ollut suuri merkitys Tierra Nueva -osuuskunnan viljelijöiden hy-

vinvoinnille. Reilun kaupan lisäksi on käytetty osuuskunnassa muun muassa asuinolojen parantamiseen ja tilojen kunnossapitoon sekä jäsenien kouluttautumiseen. Lisällä on myös hankittu maaseutukouluille pulpetteja ja ostettu lapsille koulutarvikkeita sekä koulutettu omia kahvinmaistajia.

Reilun kaupan järjestelmän rahallisen hyödyn lisäksi sen merkitys on ollut Tierra Nueva -osuuskunnassa erityisen suuri osuuskunnan järjestäytymisen ja vahvistumisen kannalta. Järjestelmä on ollut omiaan kohottamaan viljelijöiden itsetuntoa. He luottavat itseensä ja ovat ylpeitä tuotteistaan. Osuuskunnan toiminnanjohtaja Jorge Abarcan painottaakin, että Reilun kaupan kahvi ei ole kallista, sillä se on erittäin laadukasta kahvia.

”Emme halua, että kahvistamme maksetaan säälistä meitä kohtaan. Haluamme siitä maksettavan, koska se on laadukasta”, hän sanoo.

Makeat ja mehukkaat ananakset

Boacosta matkamme jatkui Costa Rican puolelle. Rajalla meitä olivat

vastassa FLO-Certin työntekijät **Vivian Alan** ja **Uriel Barantes**. Uriel oli kanssamme koko Costa Ricassa olomme ajan. Hän toimi oppaanamme ja tulkkinaamme. Hän myös kertoi meille Reilun kaupan valvonnasta, jonka koordinoiti Latinalaisessa Amerikassa on hänen työtään.

Ensimmäinen tutustumiskohtemme Costa Ricassa oli Asoproagroin- osuuskunta. Osuuskunta tuottaa Suomessa myytävät Reilun kaupan ananakset. Ananasten lisäksi osuuskunnassa viljellään appelsiineja, mutta niitä ei ole ainakaan toistaiseksi viety Reilun kaupan järjestelmän kautta. Viljelyä halutaan laajentaa useampaan tuotteeseen, jotta riippuvuus yhdestä lajikkeesta vähenisi.

Osuuskunta on melko nuori eikä se ole ollut pitkään mukana Reilun kaupan järjestelmässä, minkä vuoksi kehitysvaihtokuituksia ei ole vielä paljon näkyvissä. Reilun kaupan lisillä on tähän mennessä hankittu koulutarvikkeita kaikkiin noin 80 alueella toimivaan kyläkouluun. Osuuskunnan nuoren iän vuoksi myöskään viljelijöiden tietoisuus Reilusta kaupasta ei ole vielä kovin korkeaa, ja vierailumme tärkein anti olikin oppi ananaksen tuotannosta. Saimme myös syödä mehukkaita ja makeita ananaksia suoraan pellosta!

Ananaksenviljelijät näkevät Reilun kaupan tärkeimpänä etuna tuotteista maksettavan takuuhinnan ja pitkien kauppasuhteiden tuoman vakauden. Tämän vakauden turvin viljelijät voivat suunnitella elämäänsä eteenpäin, eikä heidän tarvitse pelätä hintojen vaihtelua samalla tavalla kuin ennen.

Banaaneja Panaman rajalla

Matkamme viimeinen ”virallinen” vierailukohde, banaanosuuskunta Coopetrabatur, sijaitsee Costa Ricassa aivan Panaman rajan tuntumassa. Osuuskunnan ovat perustaneet entiset Chiquitan työntekijät valtion tuella sen jälkeen, kun Chiquita lopetti viljelyn plantaaseilla.

Reilun kaupan myötä osuuskunnassa on panostettu erityisesti ympäristö- ja turvallisuustekijöihin. Reilun kaupan lisäksi on Coopetrabatur-osuuskunnassa käytetty esimerkiksi työntekijöiden lääkäriaseman perustamiseen, koulutukseen sekä jätehuollon ja kierrätyksen rahoittamiseen. Osuuskunnassa on meneillään monia eri projekteja, esimerkiksi työntekijäorganisaation asutusprojekti, jonka aikana rakennetaan taloja työntekijöille.

Vierailumme Coopetrabaturissa oli erittäin hyvin organisoitu, mikä oli luultavasti ansiota siitä että osuuskunta on ollut järjestelmässä mukana pitkään ja he ovat vastaanottaneet vieraita ennenkin. Vierailumme aikana saimme paljon tietoa osuuskunnasta ja näimme, miten banaanit korjataan ja prosessoidaan ennen niiden lähtöä satamaan ja esimerkiksi Suomeen. Lisäksi meillä oli mahdollisuus haastatella banaaniplantaasin työntekijöitä ja keskustella heidän kanssaan.

El Cocon ja Managuan kautta kotimatkalle

Kun matkamme viimeinen tuottajavierailu oli ohi, aloitimme paluumatkan Costa Ricasta ja Coopetrabaturista kohti Nicaraguaa. Päämääränäimme oli Nicaraguan Tyynenmeren puoleisella rannikolla sijaitseva lomakohde El Coco, jossa vietimme matkamme viimeiset päivät hieman leppoisemmissa tunnelmissa. Uuvuttavan matkustamisen ja suhteellisen tiiviin aikataulun jälkeen parin päivän lomailu ennen kotimatkaa lähtöä tulikin tarpeeseen. El Cocossa uimme, nukuimme, ratsastimme ja otimme aurinkoa. Kävimme illan pimeydessä myös läheisellä luonnonsojelualueella katsomassa, kuinka merikilpikonnien poikasen kuoriutuivat ja suunnistivat mereen.

El Cocossa lomailtuamme suunnistimme kohti Managuaa, jossa meidän oli määrä yöpyä vielä yksi yö ja lähteä sitten kotimatkalle. Matkamme Managuaan ei kuitenkaan sujunut aivan muutta mutkitta, sillä bussimme hajosi jo vähän matkan päässä El Cocosta niin, ettemme enää voineet jatkaa matkaa sillä. Bussin rikkoutuminen ei tullut meille aivan täytenä yllätyksenä, sillä matkan aikana olimme jo aiemmin kokeneet neljä rengasriikkoa. Bussin rikkoutumisesta, kuten aiemmista rengasrikoistakin, selvittiin kuitenkin hienosti kärsivällisyyden voimin. Lava-auton, taksien ja paikallisbus-sin voimin selvisimme kunnialla Managuaan ja siitä lopulta kotimatkalle.

Tiina Keränen

Ananaksenviljelijät näkevät Reilun kaupan tärkeimpänä etuna tuotteista maksettavan takuuhinnan ja pitkien kauppasuhteiden tuoman vakauden.

Kuvaja: Jenni Hamara

Anna Kuivanen on juuri muuttanut Tampereelta Helsinkiin.

”Täällä näyttää sitten muutolta!”, juuri Helsinkiin kesäksi muuttanut Anna Kuivanen varoittelee kotiovella. Vuoden 2006 Repun puheenjohtajalle pääkaupunki ja Tampere–Helsinki-junat ovat tulleet tutuiksi jo aiemmin kokouksissa ja kihlatun luona tiuhaan käydessä.

Viitisen vuotta aiemmin kansainvälistä politiikkaa Tampereelle opiskelemaan saapunut nuori nainen etsi sopivaa kansalaisjärjestöharrastusta. Sitten hän löysi yliopiston ilmoi-

tustaululta Reilun kaupan puolesta Repu ry:n ja oli mukana jo Tampereen paikallisryhmän ensimmäisessä perustamiskokouksessa. Pian Anna huomasi olevansa myös Amnestyn Akkaryhmä-sihtööri, vapaaehtoismyyjänä maailmankauppa Tasajaolla, sekä Maan ystävien toiminnassa mukana. ”Toisen opiskeluvuoden keväänä olinkin hyvin helpottunut siitä, että pääsin työpaikalle lepäämään kansalaisjärjestöjä karkuun”, Anna naurahtaa.

Puheenjohtaja tutuksi

Mutta miten hänestä sitten tuli Repun puheenjohtaja? ”Olin ajatellut jotain muuta pientä pestiä, mutta sitten olin yhteydessä viime vuoden puheenjohtajaan Terhiin. Hän sanoi, että kaikkiin muihin hommiin on jo löytynyt tekijät, mutta puheenjohtaja vielä puuttuu”, Anna kertoo.

Alkuvuosi on ollut kiireinen, mutta Anna on valintaansa tyytyväinen. ”Hallituksen puheenjohtajana saa hyvän kokonaiskuvan järjestön toiminnasta”, hän sanoo.

Paikallisryhmien jaksamisesta on huolehdittava

Alkuvuosi puheenjohtajana on Annan mielestä mennyt hyvin. ”Tämä on mielenkiintoista ja motivoivaa työtä. Olen saanut tutustua uusiin ihmisiin”, Anna kertoo. Vaikka järjestöbyrokratia ei ennen puheenjohtajapestiä tuntunut mielenkiintoisimmalta asialta maailmassa, hän sanoo oppineensa siitäkin paljon uutta.

Yllättävintä on ollut junamatkustamisen määrä. ”Toisaalta keskittymis-

kykyni muiden asioiden hoitamiseen junamatkojen aikana on parantunut huomattavasti.”

Yhdeksi puheenjohtajavuotensa tärkeimmäksi asiaksi Anna määrittelee paikallisryhmien toiminnan tukemisen. ”On joitakin paikallisryhmiä, joissa on liian vähän ihmisiä ja sitten ne vähät ihmiset uupuvat. Tähän ongelmaan täytyy etsiä ratkaisuja ja tämä on se asia, josta haluaisin jäädä Repun historiaan. Kaikkein eniten ryhmät tietysti tarvitsevat paikallisia aktiivisia ihmisiä. Siihen on kuitenkin vaikea vaikuttaa Helsingistä käsin”.

Vapaaehtoisuus voimavarana

Hienoimpana asiana Repussa Anna näkee vapaaehtoisuuden ja aktiivisuuden. ”Kaikissa järjestöissä on suuntaus ammattimaistumiseen, missä on hyvätkin puolensa. On kuitenkin paljon isoja järjestöjä, jotka ovat jäsenmäärältään suuria ja joista on tullut instituutioita, mutta niiden vapaaehtoistoiminnan määrä

on vähäinen. Voi miettiä esimerkiksi ammattiyhdistysliikettä ja sitä, mikä aatteen palo siellä vallitsi sata vuotta sitten. Repu taas on toisesta ääripäästä”.

Kesällä Anna aikoo huolehtia itsestään ja jättää aikaa kavereiden kanssa oleilulle, puistojumpalle ja oman kullan kainalossa loikoilulle. Puheenjohtajalla on kuitenkin terveisiä Repun jäsenille: ”Hallitukseen päin saa aina olla yhteydessä, oli mielessä sitten kysyttävää tai kritiikkiä. Toivon, ettei Repun hallitus tunnu etäiseltä. Se on olemassa jäsenistöä varten, eikä vain rahakemusten tekemiseen.”

Jenni Hamara

Puheenjohtaja Anna Kuivanen

- 27-vuotias helsinkiläinen
- Opiskelee kansainvälistä politiikkaa Tampereella
- Toimii myös Amnestyssä ja maailmankauppa Tasajaossa

Verkostoitumista Ruotsin ja Viron kanssa

Sunnuntain osallistujat Villa Elfvikin edessä: Ami Ruotsista (vas. yläriivi), Timo, Ida (Ruotsi), Anu (Viro), Anna, Markus, Ingrid, Anna-Karin (Ruotsi), Hanna, Janica ja Lasse.

Aurinkoisena huhtikuun viikonloppuna joukko Itämeren alueen Reilun kaupan vapaaehtoisia kokoontui idyllisessä Villa Elfvikin luontotalossa Espoossa. Tapaaminen oli lähtölaukaus Nordic-Baltic-yhteistyölle, jota Repun Helsinki-ryhmäläiset alkoivat suunnitella jo viime syksynä.

Käytännön järjestelyt käynnistyivät kevättalvella, ja pienten kiemuroiden kautta saimme lopulta vieraaksemme kolme ruotsalaista ja yhden virolaisen Reilun kaupan vapaaehtoisen. Suomalaisia oli paikalla viikonlopun aikana yhteensä kymmenen.

Lauantai kului tutustumisen merkeissä. Aluksi jokainen osallistuja kertoi lyhyesti itsestään sekä oman järjestönsä historiasta ja toiminnasta, minkä jälkeen jakauduimme työryhmiin vaihtamaan kokemuksia hyviksi

koetuista toimintamuodoista. Iltapäivällä palasimme saman pöydän ääreen keskustelemaan ryhmäkeskustelujen hedelmistä, ja pohdimme muun muassa sitä, mitkä vapaaehtoisaktiviteetit voisivat olla toteutettavissa myös muissa maissa.

Sunnuntaina suuntasimme katseemme kohti tulevaisuutta. Työryhmien keskusteluiden aiheena olivat Nordic-Baltic-yhteistyön muodot sekä Euroopan laajuisen vapaaehtoisverkoston rakentaminen Repun ja Reilun kaupan edistämisyhdistyksen EU-hankkeen puitteissa. Tarkoituksena oli koota toimivia ideoita, jotka auttaisivat verkostoitumista muiden samaa asiaa ajavien vapaaehtoisten kanssa. Keskustelu oli varsin innostunutta ja monia hyviä ideoita syntyi päivän aikana: päätimme muun muassa toteuttaa yhteisen kampanjan ensi ystävänpäivänä sekä

selvittää mahdollisuutta järjestää Reilun kaupan viikot useassa Euroopan maassa yhdessä sovittuna ajankohtana. Sovimme myös, että jatkossa hoidamme yhteydenpitoa Repun International-sähköpostiliistan kautta, jolle kaikki kansainvälisyysasioista kiinnostuneet repulaiset voivat liittyä.

Tapaamisen ”virallisen” osion lisäksi ehdimme myös tutustua Villa Elfvikin ympäröivään luontoon ja Helsingin nähtävyyksiin. Kaikki osallistujat vaikuttivat olevan tyytyväisiä viikonlopun antiin, ja sovimme jo seuraavan tapaamisen ajankohdan. Lokakuussa on tarkoitus jatkaa ideointia Tukholmassa.

Janica Anderzén

Uutisia meiltä ja muualta

Kampanjalla potkua reilulle urheilulle

Reilu peli, samat säännöt -kampanja potkaistaan käyntiin keväällä. Repun, Suomen Palloliiton ja Suomen ammattiliittojen solidaarisuuskeskuksen SASKin yhteinen kampanja jakaa tietoa lapsityövoimasta ja jalkapallojen valmistuksen ongelmista niille, joita asia eniten koskettaa: juniorijalkapalloilijoille, heidän vanhemmilleen ja seuroille.

Jotta kampanja jaksaisi innostaa pieniä urheilijankaljuja, siitä tehdään toi-

minnallinen. Suunnitelmiin kuuluu muun muassa Reilu jalkapallo -puku ja banaani-potkukilpailu Reilun kaupan banaaneilla. Kampanja saa myös nettisivut.

Avauspotkun kampanja saa Maailma kylässä -festivaaleilla toukokuussa Helsingissä. Alustavasti on sovittu, että kesän aikana kampanja vierailee ainakin kolmessa nuorisoliigan turnauksessa sekä llosaarirockissa.

Reilu kauppa käy kuumana

Suomessa Reilun kaupan tuotteiden myynti tuplaantui viime vuoden aikana, ja Suomesta tuli maailman nopeimmin kasvava Reilun kaupan markkina.

Suomalaiset ostivat viime vuonna Reilun kaupan tuotteita yhteensä 13 miljoonalla eurolla, eli henkeä kohden noin 2,5 eurolla. Eniten Reilun kaupan tuotteita ostavat sveitsiläiset, keskimäärin 20 eurolla vuodessa.

AC Nielsenin tekemän tuoreen selvityksen mukaan neljä viidesosaa ruokakaupoista myy Reilun kaupan tuotteita. Parhaiten on saatavilla Reilun kaupan kahvi: 80 prosentissa Suomen kaupoista on myynnissä ainakin yhtä Reilun kaupan kahvia. Reilun kaupan banaaneja ja sokeria myy joka toinen päivittäistavarakauppa ja ananaksia joka kolmas ruokakauppa.

Näkymättömyys hidastaa myyntiä Britanniassa

Suurin syy olla ostamatta Reilun kaupan tuotteita on niiden näkymättömyys. Brittiläisen the Guardian -lehden mukaan 36 prosenttia Reilun kaupan merkin tuntevista piti huomaamattomuutta suu-

rimpana syynä jättää tuote ostamatta.

Reilun kaupan tuotteet ovat kuitenkin kasvattaneet markkinoitaan myös Isossa-Britanniassa. Reilu kaupan tuotteiden menekki kasvoi 40 prosenttia vuonna 2005, rahassa mitattuna Reilujen tuotteiden menekki on 195 miljoonaa puntaa vuodessa.

Monet suuret tavaratalot ovat lisänneet Reilun kaupan tuotteita valikoimissaan, mikä on nostanut kritiikkiä siitä, että kaupat käyttävät Reilun kaupan merkkiä hyväksi.

”Mielestäni se on mielenkiintoinen keskustelu, mutta meidän päämäärämme on mahdollistaa parempi elintaso useammille kehitysmaiden viljelijöille”, toteaa **Harriet Lamb**, Britannian Reilun kauppaa edistävän Fairtrade Foundationin johtaja.

Lidl myy Reiluja tuotteita Saksassa

Kansainvälinen päivittäistavaraketju Lidl on ottanut Saksassa valikoimiinsa kahdeksan Reilun kaupan tuotetta. Tämän vuoden kesäkuusta alkaen 2 700:ssa Lidlin myymälässä ympäri Saksaa myydään Reilun kaupan luomukahvia, luomupikakahvia, luomubanaaneja, luomuhunajaa, appelsiinihuhua, maitosuklaata, tummaa suklaata ja ruokosokeria. Tuotevalikoimaa tullaan jatkossa kehittämään ja tuotteiden määrää lisäämään, kunhan ketju saa ensin kokemusta Reilujen tuotteiden myynnistä. Lidl on yksi Euroopan suurimmista päivittäistavaraketjuista, sillä on yli 6 000 myymälää ympäri Eurooppaa.

Kansankeittiö

Ruokaa reilusti -palsta on perinteisesti esitellyt erilaisia Reilun kaupan elintarvikkeita ja erilaisia tapoja valmistaa niitä. Tänä vuonna ruokatoimetus tutustuu köyhyysrajalla ja sen alapuolella elävien ihmisten ravitsemukseen. Ruoka on universaali tarve: jokaisen täytyy syödä. Kaikilla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta syödä riittävästi ja ravitsevaa ruokaa. Tutustu maailman syrjäytettyjen ihmisten elämään heidän keittiönsä kautta.

Länsi-Bengali

Bangladesh ja Länsi-Bengalin osavaltio Intiassa ovat alkujaan samaa aluetta, jotka erotettiin itsenäisten Intian ja Pakistanin valtion muodostamisen yhteydessä 1947. Bangladeshista tuli ensin Itä-Pakistan, 1971 oma itsenäinen valtionsa. Molemmissa puhutaan samaa kieltä (bengalia/banglaa), ruoka ja kulttuuri ovat samaa perua. Ruokakulttuuriin kuuluvat olennaisena osana riisi ja kala, jota on helposti saatavilla. Perusruokaa ovat myös linssit ja mango. Hyvään illalliseen sisältyy kalaa, riisiä, palkokasveja, kasviksia, paistettuja perunoita, paistettua munakoisoa, chutneyta, papardeja, raakoja kasviksia salaattina sekä jälkiruoka. Bengalin alue on myös kuuluisa makeisistaan, joita löytyy kymmenittäin. Tunnetuin – tai suosituin – niistä lienee rasgulla.

Periaatteessa bengalilainen ruoka on ravitsemuksellisesti täysipainoista. Riisi on erinomainen valkuaisaineiden lähde. Se sisältää myös rautaa, sinkkiä ja magnesiumia. Bengalissa riisi on yleensä käsitelty parboil-menetelmällä, jossa jyvät keitetään osittain. Näin B-vitamiinit siirtyvät jyvän ydinosaan ja säilyvät riisiä kypsennettäessä.

Myös kala on erittäin terveellistä. Sen rasvakoostumus on ihanteellinen ja valkuaisaineet helposti sulavia. Bengalissa kalasta käytetään kaikki osat, joka lisää sen ravintoarvoa. Esimerkiksi kalan pää ja maksa sisältävät runsaasti A- ja D-vitamiinia sekä kivennäisaineita kuten jodia. Ruodot puolestaan ovat oiva kalsiumin ja magnesiumin lähde.

Linsseissä on enemmän foolihappoa kuin missään muussa ruoka-aineessa. Ne ovat myös tärkeä raudan lähde. Mango puolestaan sisältää runsaasti beetakaroteenia ja C-vitamiinia. Ei siis ihme, että Bengalissa sitä kutsutaan hedelmien kuninkaaksi.

Bengalissa kala on olennainen osa ateriaa, ja sitä valmistetaan monin tavoin.

Kaikilla ei kuitenkaan ole varaa edes perusruokaan. Heitä varten Intiassa onkin kehitetty julkinen ruoanjakelujärjestelmä (public distribution system, PDS), jonka avulla yli 100 miljoonaa perhettä saa perusruoka-aineita ja niiden valmistamiseen käytettyä kerosiinia alennettuun hintaan ruokalippuja vastaan. Järjestelmä ei kuitenkaan ole aukoton. Osa ruoasta katoaa mustaan pörssiin, eivätkä kaikki köyhät saa ostettua ruokalippuja. Ruoan hinta vaihtelee osavaltioittain, joten asukkaat eri puolilla Intiaa ovat eri asemassa. Lisäksi ruokaa täytyy ostaa useamman päivän varasto kerrallaan, mihin kaikilla ei ole varaa.

Kala-paturi

Suurin osa bengalilaisista ruokalajeista sisältää riisiä ja kalaa. Bengalilainen erikoisuus on kala-paturi, joka sisältää kalaa, chiliä, punasipulua, mausteita, sinapinsiemeniä ja sinappiöljyä. Voit käyttää haluamaasi isokokoista kalaa. Suomalaiset järvikalat kuten hauki ja kuha käyvät hyvin, koska bengalissakin käytetään makean veden kalaa.

Leikkaa kala pieniksi viipaleiksi

ja pese ne. Sekoita suola, kurkuma, chilijauhe, pieniksi pilkottu puna- ja valkosipuli sekä sinappiöljy tahnaksi. Sinappiöljyn sijaan voit käyttää myös tavallista ruokaöljyä, mutta sen maku on erilainen. Voitele kalanpalat maustetahnalla, kiedo ne folionyytteihin ja paista uunissa 175 asteessa 15 minuuttia. Alkuperäisessä reseptissä

kalanpalat kiedotaan banaaninlehtiin ja paistetaan pannulla kaasuliedellä tai avotulella. Suomesta on kuitenkin vaikea saada banaaninlehtiä.

Ota kala uunista ja anna sen jäähtyä 5–10 minuuttia. Avaa sitten folio, asettele kalanpalat tarjolle ja koristele tuoreella korianterisilpulla. Tarjoile riisin kanssa. ★

Anastasia Laitila & Mika-Petri Lauronen

Reseptin sekä tietoja bengalilaisesta ruokakulttuurista kertoi Delhissä työskentelevä bengalilainen Chottan Das. Kiitos!

Kalastaja selvittelemässä verkkojaan.

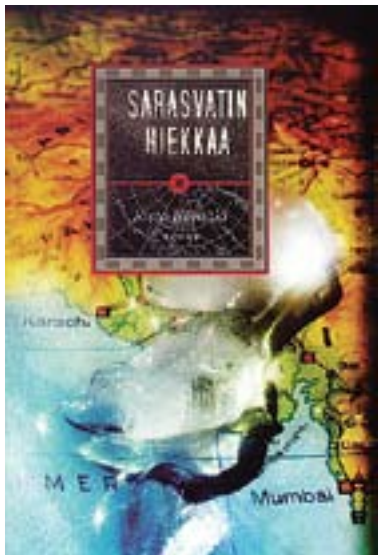
”Sillä kun kaikki oli menetetty,
kaikki oli yhä jäljellä.”

Sarasvatijoen suisto muodostaa Kathiawarin niemimaan Luoteis-Intiassa. Itse jokea ei enää ole olemassa, sillä se kuivui tuhansia vuosia sitten. Tämä ikivanha alue ja Grönlannin mannerjäätikkö muodostavat Risto Isomäen Finlandia-palkintoehdokkaan miljöö. Näitä kahta täysin erilaista ympäristöä kytkee toisiinsa ilmastonmuutos ja siihen liittyvät luonnonkatastrofit. Sarasvatin hiekan pääosassa eivät ole ihmiset eivätkä tunteet, vaan armoton luonto, jonka tasapainoa ihminen horjuttaa omalla toiminnallaan jatkuvasti. Onko jo liian myöhäistä?

Isomäen Herääminen-kirjan lukeneille Sarasvatin hiekkaa alkaa tutun tuntuisesti. Venäläiset meritutkijat törmäävät huolestuttaviin merkkeihin siitä, että Maapallon lämpeneminen on kiihtymässä: merenpohjan metaaniklatraatit sulavat vapauttaen metaanikaasua ilmakehään. Samaan aikaan Cambaynlahden pohjalta Intiasa löytyy ikivanhan sivilisaation jäänteitä. Myös Grönlannista kuuluu kummia. Ihmiskuntaa ja koko planeettaa uhkaa luonnonilmiö, jonka rinnalla tapaninpäivän 2004 tsunami oli pelkkä merenpohjan aivastus.

Sarasvatin hiekkaa on erikoinen teos. Se ei ole pelkkä romaani, muttei myöskään tietokirja. Isomäen vahva tiedetoimittajan tausta näkyy kirjan sivuilta. Hänen aikaisemmissa teoksissaan tietoa on annettu jopa väkisin, mutta Sarasvatin hiekkassa lukijan sivistäminen tapahtuu hienovaraisemmin. Varsinainen tieto-osuus on kirjan jälkisanoina, joissa käsitellään sitä, mikä on totta ja mikä tarua.

Isomäen visio on vakuuttavuudessaan suorastaan hyttävä. Jäätiköiden äkillinen sulaminen ei ole tuulesta temmattu ajatus – sellaista on tapahtunut aikaisemminkin. Nykyään jäätiköt ovat jäämässä häviölle taistelussa, jonka seuraukset ovat jo nähtävissä. Tämänhetkiset muutokset ympäristössämme ovat kuitenkin

vain jäävuoren huippu – kirjaimellisesti.

Kirjallisesti tekstissä viehättää erityisesti luonnon ja sen ilmiöiden kuvaus. Lumimyrskyt ja jää tuntuvat lukijan iholla asti, ja Cambaynlahden veden sameus on suorastaan käsinkosketeltava. Planeettamme ihmeiden keskellä ihminen tuntuu mitättömältä hyttyseltä.

Hyttynenkin voi kuitenkin olla hengenvaarallinen, kuten malaria osoittaa. Sarasvatin hiekkä muistuttaa elävästi siitä, että ihmisten teoilla on todellista merkitystä ympäristöömme. Vastuuta teoistamme ei voi ottaa kukaan muu kuin me itse. Isomäen näkemyksen mukaan nykyinen elämäntapamme johtaa katastrofiin, jonka valtavuutta on vaikea käsittää. Kaiken lisäksi katastrofi lähestyy yhä kiihtyvällä vauhdilla, ja hiekkä ihmiskunnan tiimalasissa on loppumassa.

Risto Isomäeltä löytyy kuitenkin aimo annos toivoa ja optimismia. Romaanissa maailman

suurten valtioiden päämiehet tarttuvat toimeen yllättävänkin helposti, kun tiedemiehet selittävät heille tilanteen vakavuuden. Tässä suhteessa kirja todellakin on kuvitelmaa: kesti luvattoman kauan saada muutamat maailman suurimmista saastuttajista myöntämään, että ilmastonmuutos on todellisuutta eikä pelkkä ekoterroristien salaliitto.

kuva: Tammi

365 tapaa muuttaa maailmaa

Utiset muistuttavat päivittäin siitä, etteivät asiat Maapallolla ole oikealla tolalla.

Taudit, köyhyys, nälkä, sodat ja muut vitsaukset vaikuttavat miljoonien ihmisten elämään. Yksittäisen ihmisen osa tuntuu pieneltä, jopa merkityksettömältä. On turha hakata päättään vääryyksien kivikovaan seinään.

Michael Norton on eri mieltä. Kirjassaan hän esittelee 365 tapaa muuttaa maailmaa. Nortonin mukaan yhden pienen teon tekeminen päivässä merkitsee jo paljon. Teoksessa esitellyt keinot ovat yksinkertaisia, halpoja ja ennen kaikkea kekseliäitä: Ajattele ja elä kuin laiskainen. Kokeile pyörätuolia. Järjestä puhu naapurillesi -päivä... kirjan ideat ovat hulppeita, mutta toimivia. Maailma ei pidä muuttaa pipo kireällä, vaan pikemminkin kieli poskella.

Samalla kirja käsittelee vakavia asioita. AIDS, malaria, sodat, maamiinat, ilmastomuutos ja orjuus ovat niitä ongelmia, joiden kimppuun Norton käy yksinkertaisten tekojen kautta. Ideoiden ilotulituksen seassa tarjotaan uskomaaton määrä tietoa ja tietolähteitä. Kirja kuuluikin

jokaisen maailmanparantajan tai sellaiseksi aikovan kirjahyllyyn.

Kirjaa selkeyttääkseen Norton on jakanut ideat kahteentoista kategoriaan: yhteisöt ja naapurusto, kulttuuri ja luovuus, demokratia ja ihmisoikeudet, syrjintä, työllisyys ja yrittäjyys, ympäristö, globalisaatio ja kuluttaminen, terveys, kansainvälinen kehitys, rauha, vapaaehtoisuustyö ja kansalaisuus sekä lapset. Jokaisella on oma symbolinsa joilla osoitetaan, mitä aihetta idea käsittelee. Ajatus toimii hyvin.

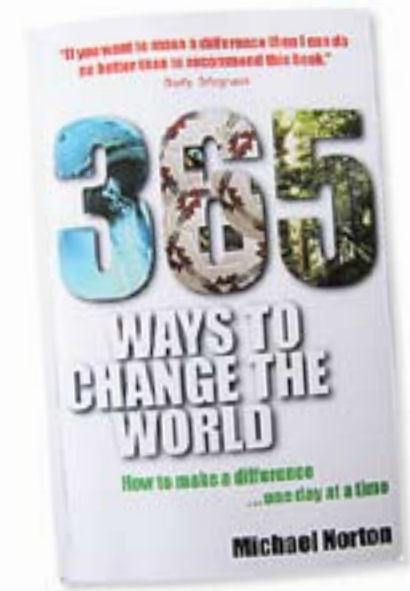
Kirjan lisänä toimii internet-sivusto, josta löytyvät linkit kaikkiin kirjassa mainittuihin kohteisiin. Tämä on hyvä ratkaisu, sillä niitä on paljon. Sivut vaatisivat kuitenkin hieman kehittämistä, sillä niiden selkeys ei ole kirjan luokkaa. Tämä on sinällään sääli, sillä se saattaa pelästyttää joitakin potentiaalisia maailmanparantajia muualle.

Myös Reilu kauppa mainitaan useampaan kertaan. Jopa kirjan kannessa komeilee reilun kaupan jalkapallo. Reilun kaupan perusajatus sulautuu hyvin muiden aiheiden joukkoon.

Kaiken liittyminen kaikkeen selkeytyy lukijan päässä. Tämä on tärkeää, sillä monesti ihmisten into loppuu siihen, että omien tekojen teho jää huomaamatta. Joskus edistys tapahtuu suunnalla, mihin ei ymmärrä katsoa. Suomikin on kirjaan päässyt, sillä se mainitsee suomalais-intialaisen World Comicsin esimerkkinä sarjakuvien muutosvoimasta.

Nortonin kirjan julkaiseminen on kulttuuri-teko, jolle ei voi kuin nostaa hattua. Toivottavasti on vain ajan kysymys, milloin teos käännetään myös suomeksi. Samalla sitä on ehkä syytä hieman suomettaa, sillä jotkin kirjan teemoista tuntuvat oudoilta suomalaisten näkövinkkelistä. Vika ei tietenkään ole Nortonisssa, vaan täkäläisessä silmässä.

Kirjan suurin ansio on se, että se valaa lukijoihinsa uskoa ja ennen kaikkea intoa. Maailman pelastaminen on loppujen lopuksi yksinkertaista ja joskus jopa täysin ilmaista. Se kannattaakin aloittaa nyt, kun planeettamme parasta ennen – päiväys ei vielä ole mennyt ohi. ★

Mika-Petri Lauronen

Kirjoittaja on tamperelainen kirjoittaja/kriitikko.

Michael Norton: 365 Ways to Change the World. Myriad Editions Ltd 2005. 384 sivua.

OVIDESIGN

Keraamista muotoilua.

Svinhufvudinkatu 23 A, 3. krs
15110 Lahti • 050 3078833

Logopolis
GRAPHIC DESIGN

julkaisut - viestintä - yrityskuva

Hämeenkatu 5 d 3 • 15110 Lahti • gsm 050 5700 907 • faksi (03) 781 0025 • www.logopolis.fi

Vaihtoehtoloma Intiassa

Intia ei avaudu kovin syvällisesti Goalle tehdyllä pakettimatalla. Turistien valtareittien ulkopuolinen Intia on kuitenkin ensikertalaiselle hankala maa matkustaa omin nokkinensa. Kalliiksikin se tulee, koska keltanokkaturistin huijaaminen on Intiassa hyvin yleistä.

Intia on valtavan kokoinen ja liikenneyhteydet hitaita. Jo junalipun ostos saattaa – kun lopulta on löytänyt rautatieasemalle – vierähtää enem-

män aikaa kuin Helsinki-Tampere pendolinossa. Jos aikaa on vain vuosiloman verran, kannattaa ensimmäistä matkaa todelliseen Intiaan harkita jonkun maata tuntevan opastuksessa. Siinä säästyy aikaa, rahaa ja hermoja. Mikko Zenger opiskeli vuonna 1980 Jawaharlal Nehru yliopistossa Delhissä. Intian matkoja Zengerillä on nykyisin takanaan parisenkymmentä. Erilaisista Intian harrastajista koostuvia matkailijaryhmiä hän on kierrättänyt jättiläisvaltiossa 15 kertaa. Zengerin viimeisen 30 vuoden aikana keräämä tietämys ja kontaktit olivat kahdeksanhenkisen ryhmämme tukena, kun viime tammikuussa kiertelimme kolme viikkoa Etelä-Intiaa. Ennen matkaa suurin osa meistä ei ollut koskaan tavannut toisiaan. Matka käynnistyi Arabian meren rannalla Keralan osavaltiossa sijaitsevasta

VCDS (Village Community Development Society) on kastittomien ja erityisesti kastittomien naisten aseman kohentamiseen keskittynyt yhteisö Tamil Nadussa. VCDS:llä on monien muiden hankkeidensa ohessa myös luomuviljelty mallimaatila, jonka pinta-ala on 13 eekkeriä (n 5,25 ha), tästä 3 eekkeriä on talouskeskusten alaa. Pari vuotta sitten VCDS pystyi hankkimaan vähän lisää maata, hinta silloin oli 1 lakh eekkeriltä (1 lakh= 100 000 rupiaa, n. 1880 euroa). Tänä päivänä se on kavunnut 3 lakhiin. Lisämaata olisi edelleen ostettavissa, mutta rahaa siihen ei ole. Maan hehtaarihinta alueella vastaa 47 vuoden palkkaa Intian minimipalkalla. VCDS:n tilalla on onnistuttu sadeveden imeytysjärjestelmän avulla nostamaan alueen pohjaveden pintaa, kun se muualla seudulla on laskussa. Tilalla ei käytetä traktoreita, koska ne rikkovat maan rakenteen ja haittaavat sen pieneliötoimintaa: viljely hoituu käsityönä ja vetojuhtien avulla. Torjunta-aineet ovat luonnon omia, mm riisin juurituholaisia torjutaan neem-puusta saatavalla jauheella.

Keralan takavesien lumoavan kauniita, kapeita väyliä myöten käytiin ensitutustumisella Intian maaseutuun. Välillä rantauduttiin maustetiloille. Kerala on maa missä pippuri kasvaa. Pienillä perhetiloilla viljellään mm kumia, kookosta ja maustekasveja.

Rouva **Leelama Joseph** ja **Mikko Zenger** Orion hotellin terassilla, Kovalamin turistirannalla Keralassa. Orion on ainoa naisen johtama hotelli Kovalamin alueen yli 170 hotellin viidakossa. Kun Leelama jäi leskeksi hänen lapsensa olivat vielä pieniä. Suku teki parhaansa saadakseen hänet tajuamaan, ettei hotellin pito yksinkertaisesti sovi naiselle, ei nyt ainakaan leskirouvalle. "Hyvätaustaisen" lesken paikka on Intiassa aivan jossain muualla. Ympäröivien hotellien miesomistajat olivat samaa mieltä, ja tarjoutuivat ostamaan kiinteistön pikkurahalla. Leelama piti päänsä ja hotellinsa sekä koulutti vielä kolme lastaan siinä sivussa. Hänen valistuneessa komennossaan Orion tarjoaa tasokasta ja edullista majoitusta. Kaupan päälle asiakkaat saavat kuulla Leelaman tarinoita naisen asemasta Keralassa. Mikko Zengerin matkoilla Orion on vakiomajapaikka. Leelama haluaa tarjota turvallisen majapaikan myös yksin matkustaville naisille. Huume- ja seksituristeilla ei Leelaman hotelliin ole asiaa.

kuva: Johanna Helminen

kuva: Antti Markkanen

Sundaraj kalastaa perinteisellä, viidestä köydellä yhteen liitetystä puusta tehdyllä, moottorittomalla veneellä Mamallapuramin edustalla Bengalin lahden rannalla.

Tsunamin jälkeen saaliit ovat pienentyneet ja aiemmin tärkeä hummeri lähes tyystin kadonnut. Sundarajilla on kaksi verkkoa, toinen kalaa ja toinen katkarapuja varten. Isoista tiikerikatkaravuista hän saa jopa 50 rupiaa kappaleelta, mutta niitä nousee harvoin. Merelle ei pääse sään takia likikään joka päivä, ja nyt keväällä kalastus on kielletty 45 päivää kuu-tuajan takia. Viisihenkisen perheen elannon saaminen merestä on työn ja onnen takana.

kuva: Mikko von Hertzen

Osa ryhmästämme vieraili **Äiti Amman** ashramissa, sai halauksen ja vaikutti Amman tekemän työn laajuudesta. Kouluja, orpokoteja, sairaaloita, talonrakennusta, eläkkeitä, ympäristönsuojeluhankkeita...

Ernakulamista ja päättyi Bengalin lahden rannalla sijaitsevaan Mamallapuramin pikkukaupunkiin.

Matkan aikana vierailimme palmurannoilla ja temppeleissä. Osa turistirahoistamme jäi kuitenkin myös mm. heimoväestöön kuuluvien lasten

koulutukseen keskittyvään ”gandhilaiseen” mallikylään Keralassa. Sieltä löytyi myös tanskalaisten rahoittama kansanopisto.

Tamil Nadun osavaltion takamailla puolestaan vierailimme Kehitysmaayhdistys Pääskyjen kumppanin

VCDS:n kotikentällä. Siellä saimme tilaisuuden tutustua järjestön toimintaan maan syrjityn kastiväestön elinolosuhteiden kohentamiseksi.

Tulevana talvena Zenger suunnittelee järjestävänsä ainakin pari opintomatkaa Etelä-Intiaan. ☆

Matkustin viime joulukuussa kuukaudeksi Intiaan, josta olin pitkään ollut kiinnostunut. Eräänä iltana varasin itselleni lentoliput – nykyään sen voi tehdä kätevästi puhelimella tai netissä. Sain myös houkutelua ystävän matkalle mukaan.

Ennen lähtöä alkoi matkan järjellisyys mietittyä. Mikä idea on lähteä toiselle puolelle maapalloa muutamaksi viikoksi reissailemaan? Kävin keskusteluja tuttavieni kanssa matkailun ekologisuudesta. Lentoliikenne on koko ajan kasvava liikennemuoto ja ekologisesti erittäin kuormittavaa. Kuitenkin hyppäsin Helsinki-Vantaan lentokentällä koneeseen ja vajaan kymmenen tunnin kuluttua olin Moskovan välilaskun jälkeen jossain ihan muualla kuin rantasateessa.

Suuri kaaos

Olo oli vähintäänkin yhtä utuinen kuin Delhin lentokenttä astuessamme Intian maaperälle. Kohtasin kulttuurishokin. Siellä oli kaikkea, mitä kuvitella saattoi: lehmiä, vuohia, apinoita, pyöriä, riksoja, autoja ja paljon ihmisiä. Voi miten kutkuttavaa yrittää ottaa kaikesta tolkkua länsimaiseen järjestäytyneisyyteen tottuneilla silmillään.

Todellisuus näyttäytyi sekavana ja kovin vaikeana hahmottaa. Emme olleet juurikaan suunnitelleet matkaa etukäteen – se tuntui hyvin hankalalta Suomesta käsin. Päätimme katsoa, miten meidän kävisi. Intiassa ei oikein muuta mahdollisuutta olekaan. Ottaa asiat päivä kerrallaan. Usein päivät venyivät niin pitkiksi, että iltaisin oli ihana mennä nukkumaan ja pohtia aamulla uudestaan, miten päivänsä organisoisi.

Delhi oli suurin kaaos, joten karkasimme sieltä jo ensimmäisen yön jälkeen. Emmekä yöpyneet vanhassa Delhissä, kuten olimme romanttisesti ajatelleet, vaan hotellissa, jossa meiltä huijattiin liikaa rahaa. Mutta se kai pitää kokea. Sitten voi lukea matkaoppaasta, että tällaista tapahtuu paljon ja todeta, että minähän tuon tiedänkin jo.

Kuka ymmärtäisi Intiaa?

Näköala tavalliseen elämään

Suureellisten suunnitelmien jälkeen nähdä kokonainen manner kuukaudessa päätimme realiteettien valossa tyytyä yhteen osavaltioon. Körötelimme kuutisen tuntia parin sadan kilometrin matkan Jaipuriin, Rajasthaniin. Tällä kertaa nappasimme matkaoppaamme suositteleman valmiiksi maksetun taksin. Tutustuimme kuskiimme ja saimme vinkin edullisesta hostellista. Aloimme hieman tottua hälinään, joka onneksi oli vähäisempää kuin Delhissä. Jaipur vaikutti jo mukavalta paikalta.

Tiedostimme jo, että emme tosiaan ehdi koko mannerta tutkimaan, parempi keskittyä vain joihinkin osiin. Busseilla ja junilla kulkeminen on helppoa, mutta vie paljon aikaa. Riksakuskimme tarjosi meille mahdollisuutta vuokrata ystävänsä auto muutamaksi päiväksi, jolloin voisimme liikkua vaivattomammin. Hinta ei

ollut paha, joten lähdimme Jaipurista herttaisen intialaisen auton ja kuskin kanssa kiertelemään Rajasthanian.

Kuskimme paljastui oivaksi kuomaksi, ja saimme näkökulman melko tavallisen intialaisen elämään. Kuulimme tarinoita jumalista ja ihmisistä. Ajelimme pitkin poikin intialaisen popin soidessa kasetilta. Näimme kyliä, lehmiä ja aaseja, mutta myös hotelleja ja ravintoloita. Turismi on kinkkinen juttu, mutta Intiassa asiat ovat joskus kovin monimutkaisia – helpointakaan vaihtoehto ei ole välttämättä helppo. Käsitys kaaoksesta saa erilaiset mittasuhteet ja huomaa oman pienuutensa.

Tutustuimme temppelisiin ja palatseihin. Näimme myös tavallisen varakkaan perheen elämää vieraillessamme kuskimme siskon luona Mahatma Gandhin synnyinpaikassa Porbanderissa. Perhe halusi näyttää meille monia temppelitä – mahdoli-

suus, josta osasin olla kiitollinen vasta jälkeenpäin.

Intiassa uskonto on niin moninaisesti kietoutunut arkielämään, että maallistuneena länsimaalaisena on hankala ymmärtää kaikkien rituaalien merkitystä. Toisaalta meillä rituaalisuus saa erilaiset kasvot ja selitetään usein terveydellisillä tai järjestillisillä syillä. Kuitenkin Intian kompleksisuudessa ja pienessä sekasorrossa on jotain todella viehättävää. Ehkä siinä on jotain niin vaikeasti ymmärrettävää, että jotenkin antaa periksi ja uskaltaa elää enemmän hetkessä. Kun ei voi eikä pysty kontrolloimaan asioita, uskaltaa päästää irti ja antaa asioiden mennä omalla painollaan.

Slummien tuolla puolen

Mumbaissa pääsimme tutustumaan slummien tuolle puolen, kaupungin varakkaampien ihmisten elämään. Oli hämmäntävää törmätä melko taval-

liselta vaikuttavaan suurkaupunkiin, kun oli pari viikkoa kruisaillut pitkin Intian maaseutuja. Hämmennyin myös intialaisen ystävämme huolesta, kun ilmoitimme päiväbudjettimme. Hänen mielestään se oli kovin alhainen, eikä sillä hinnalla voisi yöpyä hyvin. Hintataso oli korkea, mutta onneksi vaatimustasomme ei. Löysimme makuumme sopivan kopin, jossa vietimme viimeiset yömmet Intiassa.

Mumbaissa pysähdyimme ja ihmettelimme suurkaupungin vilinää. Puistoissa ei saanut leikkiä ja meitä syytettiin kansan villitsemisestä, kun teimme sirkustemppuja. Kävimme katsomassa Bollywood-elokuvan, joka ei ollutkaan romanttista hömppää vaan kertoi ihmiskaupasta. Meille myytiin tai meiltä kerjättiin, mutta enää ei jaksanut välittää, olin jo oppinut kulkemaan ohi kiinnittämättä huomiota. Hassua, miten tuntuu jatkuvaan puhutteluun. Suomessa tällaista enää ei ollut ja olo oli melkein yksinäinen. Helsinki-Vantaan lentokentällä ihmettelee, mihin ne kaikki värit, mausteet ja ihmiset hävisivät, mitä tapahtui?

Vastakohtien maa

Intia on täynnä tuttuja asioita. Monet asiat ovat saaneet sieltä alkunsa. Miten paljon lännestä on mennyt Intiaan, on aivan toinen kysymys. Intia on vastakohtien maa, josta voi sanoa lähes mitä vain ja kaikki on totta. Järjestys puuttuu ja tunnet olevasi vapaampi. Elämässä on rytmiä, joka alkaa aamulla ja loppuu illalla. Yöllä ei olla netissä, paitsi Mumbaissa.

Ihastuin Intiaan ja olisin halunnut viipyä pitempään. Ystäväni oli iloisempi päästessämme kotiin. Pelkkä matkustelu Intiassa oli hyvin antoisaa, mutta olisi hienoa tutustua syvemmin maan tapaan ajatella. Monelle jää tunne, että pitää palata. Niin jäi minullekin. Ensi kerralla haluan viipyä pitempään ja matkustaa paikan päälle tai sieltä pois junalla. ★

**teksti ja kuvat
Johanna Peltola**

A R K I E N K O H T A A M I N E N

kuvat: Maailmankauppa Aamutähti

Arkien kohtaaminen-palstalla esitellään arkien ja kulttuurien kohtaamista käsitöiden kautta. Kaikilla tuotteilla on tekijänsä, ja käsitöiden mukana välittyy tuotteen ostajalle jotain heistä itsestään. Ostajan yhteys tuottajaan tulee siitä maksetun hinnan kautta – ostopäätöksillämme on vaikutusta työn tekijän arkeen. Tässä numerossa kerrotaan intialaisesta käsityöläisestä Bharatibenista, sekä savonlinnalaisesta kahdeksaluokkalaisesta Saara-Miirasta, jonka kirjottu kassi peilailee aktiivisen kansalaisen elämää monelta kantilta.

Bharatiben

Ahmedabadin kaupunki Gujaratin osavaltiossa tunnetaan Intian Manchesterina. Tekstiiliteollisuus houkutteli kaupunkiin ihmisiä työn perässä, mutta 1980-luvulla tehtaot suljivat ovensa. Monet miehet jäivät työttömiksi, ja naisista tuli yllättäen perheen pääelättäjiä. Ahmedabadiin 1950-luvulla saapuneet dominikaaninunnat perustivat naisille ompelu/kirjontakeskuksen, St. Mary's Mahila Sikshan Kendran.

St. Maryssä valmistetaan käsitöitä perinteisin menetelmin, kuten peilikirjonnalla. Myyntituotot jaetaan käsityöläisille. St. Maryssä työskentelee 350 työntekijää kokopäiväisesti ja 150 osa-aikaisesti. He saavat taloudellista tukea säästöohjelman kautta sekä lasten koulustipendeinä. Lisäksi naiset saavat täydennyskoulutusta erilaisilla kursseilla.

Bharatiben Barat Kumar on työskennellyt St. Maryn kirjontaosastolla nyt kolme vuotta. ”Aloitettuani työt St. Maryssa, perhe-elämässäni on tapahtunut paljon muutoksia. Varsinkin rahatilanne on parantunut.”

Perheeseen kuuluu aviomies sekä poika ja tytär. Aviomies työskenteli puuvillatehtaassa, kunnes se äkkiä suljettiin. Molemmat vanhemmat olivat jonkin aikaa työttöminä ja perheen rahatilanne oli hyvin huono.

Bharatiben oli kuullut St. Maryn kirjontaosastosta, ja meni pyytämään tutulta nunnalta, sisar Lucialta työtä.

Nykyisin Bharatibenin mies on riksakuski ja lapset opiskelevat ammattitutkintoa. Riksastakaan ei tarvitse maksaa vuokraa, sillä Bharatiben myi morsiuskorunsa ja osti miehelleen riksaa lisätulojen hankkimiseksi.

Bharatiben on saanut iloa ja levollisuutta perhe-elämänsä taloudellisen riippumattomuuden tunteesta. ”Ennen meidän piti lainata muilta ihmisiltä rahaa tarpeisiimme ja elää epävarmuudessa. St. Maryssa säästämme kuukausittain rahaa palkastamme, ja voimme saada sieltä lainaa.”

Työ St. Maryssa on tuonut uusia tuulia myös Bharatibenin ihmissuhteisiin. ”Tuntuu hyvältä tavata monia erilaisia naisia eri alueilta”, hän iloitsee. ”St. Mary on paikka, jossa kaikki kokoontuvat kerran viikossa saamaan uusia töitä ja tuomaan valmiita. Samalla meillä on mahdollisuus myös kertoa perheemme vaikeuksista ja tutustua toisiimme.”

Saara-Miira

Saara-Miira Kokkonen, 14, on tuttu näky Savonlinnan kehitysmaakaupassa. Ostokassaan pujahtaa usein Reilua kahvia, herkuja tai hammaspasta, mutta kaupalla on mukava käydä juttelemassa, vaikkei mitään ostaisikaan.

”Siellä on niin kiva tunnelma”, toteaa kehitysmaayhdistyksen keltanokkajäsen.

Kaupalta löytynyt omanoloinen, peilikirjailtu pikkulaukku on Saaran olalla nähty kaupunkielämää, festareita ja konsertteja jo toista vuotta. Punainen kassi on uskottavaksi pehmenneestä olemuksestaan huolimatta edelleen tyylikäs ja kestävä, tyytyväinen käyttäjä kehaisee. Omien käsitöiden tekeminen rajoittuu koulun käsityötunneille, mutta Saaran värikkäässä tyyliässä näkyy silti monien käsien jälki. Liukuhinnatavaran sijaan hän suosii tuotteita, joiden eteen on nähty vaivaa: ”Sellaisilla esineillä on sielu.”

Reilu kaupankäynti ei silti ole tälle nuorelle naiselle pelkkää tunnelmointia. Harkitusti hän tukee ostoksillaan mieluummin tuottajia ja käsityöläisiä kuin välikäsiä. ”Halpistuotteesta jää tekijälle niin törkeän pieni summa”, Saara tietää.

Nuoresta iästään huolimatta Saara on rohkeasti monessa mukana. Musiikkiharrastusten ohella hän kirjoittaa kuukausittain juttuja paikallislehden nuorten palstalle. Kirjoittaminen, erilaisten kulttuurien parissa toimiminen ja asioihin vaikuttaminen kangastelevat myös tulevaisuudensuunnitelmissa. Ajatus politiikasta vielä ujostuttaa, mutta uusia näkökul-

kuvat: Hanna Putkonen

mia ja kansalaisvaikuttamista Saara maistelee Plan-lastenhallituksessa. Kotipaikkakunnalla tekisi mieli käynnistellä esimerkiksi Repu-toimintaa. Asenteisiin vaikuttaminen alkaa toki

ihan lähipiiristä. ”Isäkin on jo vähentänyt makkaran syöntiä”, kasvissyöjä virnistää. ★

Hanna Putkonen & Anastasia Laitila

Köyhyys vähenee – kun oikein mittaa

Tilastojen valossa näyttää äkkiseltään siltä, että maailman köyhyystilanne ei ainakaan ole huonontumassa. Maailmanpankki kertoo meille, että satoja miljoonia ihmisiä on noussut köyhyydestä viime vuosikymmenten aikana. Tilastot myös oikeuttavat poliittisia toimia: usein köyhyys näyttää vähentyvän erilaisia talouden liberalisointia toteuttaneissa maissa. Tämä

Köyhyyden vähentäminen EU:ssa

Euroopan unionin köyhyysmittarit eivät ole juuri Maailmanpankkia parempia. Lissabonin strategian ainut sosiaalinen mittari on köyhyysriski-indikaattori, joka on määritelty suhteellisen köyhyyslukuna. Köyhiä ovat kotitaloudet, joiden kulutusyksikköä kohden käytettävissä olevat tulot ovat 60 % mediaanikotitalouden käytettävissä olevista tuloista. Kotitalouden kulutusyksikkölukuja ja köyhyysrajaa muuttamalla voidaan vaikuttaa niin köyhien määrään kuin köyhäksi määritellyn ryhmän sosioekonomiseen rakenteeseen.

EU:n köyhyysriski-indikaattorissa muutettiin yleisesti käytettyä kulutusyksikköjen laskentatapaa, ja köyhyysraja nostettiin 50 prosentista 60 prosenttiin. Näin esimerkiksi Suomen köyhien määrä lisääntyi, koska meillä on melko suuri määrä kotitalouksia, jotka ovat juuri 50 % rajan yläpuolella. Uudet kulutusyksiköt siirtävät köyhyyden painopistettä lapsiperheistä yksin asuviin.

Köyhyysriski-indikaattori on siis tilastollisesti lisännyt köyhien määrää EU-alueella, muttei mittaa esimerkiksi laajaa syrjäytymisriskiä. Kun EU tähtää köyhyyden puolittamiseen vuoteen 2010 mennessä, nopein keino lienee muuttaa köyhyysrajaa.

Anastasia Laitila

on kuitenkin vain pintaa. On tarpeen tuntea köyhyysmatematiikkaa, toisin sanoen sitä, millä perusteella ihminen määritellään köyhäksi.

Äärimmäisen köyhän ihmisen määritelmä on Maailmanpankin lanseeraama alle dollarilla päivässä elävä. Dollari päivässä-termi on kuitenkin hieman harhaanjohtava: tarkkaan ottaen kyse ei ole dollarista päivässä vaan dollarin ostovoimasta päivässä. Toisin sanoen äärimmäisen köyhä on ihminen, jolla on mahdollisuus ostaa päivässä vähemmän tuotteita kuin yhdellä dollarilla sai Yhdysvalloissa vuonna 1993. ”Dollariköyhät” eivät siis tienaa lähellekään dollaria päivittäin.

Tilastollisia harhoja

Dollariraja on sikäli mielivaltaisen, että se ei perustu mihinkään ihmisten elämään tarvittavien asioiden listaukseen, kuten riittävän ravinnon ja veden saamiseen. Päinvastoin, monet ihmiset kärsivät nälästä ja äärimmäisestä puutteesta, vaikka olisivat dollarirajan yläpuolella. Perustarpeiden tyydyttymistä mittaava raja olisi alueittain vaihteleva ja yleisesti ottaen selvästi korkeampi.

Huolestuttavaa onkin, että jos katsotaan köyhyyden kehitystä Maailmanpankin korkeamman, kahden dollarin päivärajan mukaan, tällä hetkellä köyhien määrä maailmassa kasvaa. Yhden dollarin rajalla se taas vähenee. On siis varsin mahdollista, että köyhyyden vähentämistä tavoitteleva politiikka itse asiassa köyhdyttää ihmisiä.

Dollari päivässä-laskutapaan sisältyy myös erilaisia metodologisia ongelmia. Koska mitataan tarkkaan ottaen ostovoimaa eikä tulotasoa, ostovoima on laskettava jonkinlaisen ”ostokorin” vertailun avulla. Toisin sanoen ”koriin” valitaan tietyt tuotteet ja vertaillaan näiden korien hintaa eri maissa. Tämä metodologia kuitenkin saa aikaan sen, että usein köyhien ostovoima näyttää kasvavan, jos koriin valittujen keskiluokan kulutustavaroiden hinta laskee – vaikka köyhillä ei olisi varaa näihin tuotteisiin. Köyhyyden väheneminen voi siis olla puhtaasti tilastollinen harha.

Esimerkiksi Intiassa satoja miljoonia ihmisiä on Maailmanpankin tilastojen mukaan noussut

köyhyydestä. Samaan aikaan kuitenkin näyttää siltä, että maan köyhimmät ihmiset saavat kaloreilla mitattuna huomattavasti vähemmän syödäkseen kuin ennen, erityisesti maaseudulla hälyttävän vähän. Näyttää siis siltä, että köyhyystilastot vuotavat tavalla tai toisella.

Tulotaso ei kerro tulojen tarpeesta

On myös huomattava, että dollariraja kertoo ihmisten tulotasosta, ei tulojen tarpeesta. Tulojen tarvetta ei kuitenkaan voi olettaa vakioiksi. Usein se on noussut jyrkästi samojen talousuudistusten seurauksena, joiden katsotaan vähentäneet köyhyyttä. Talouden liberalisointi merkitsee yleensä käytännössä esimerkiksi työmatkojen pidentymistä, köyhille tärkeiden tuotteiden subventaatioiden leikkaamista sekä koulutuksen ja terveydenhuollon yksityistämistä.

Esimerkiksi Etelä-Intian joillakin alueilla köyhien terveydenhoitomenot ovat lisääntyneet talousuudistusten myötä peräti 750 prosenttia. Samoin työmatkat ovat kasvaneet ja lasten koulutuksen hinta on lisääntynyt. Kehitysmaissa käynnissä oleva voimakas kaupungistumiskehitys vaikuttaa myös omalta osaltaan: kaupungeissa ihmisten tulojen tarve on huomattavasti korkeampi kuin maaseudulla.

Vastaavanlainen ilmiö on yhteisömuutoksen siirtyminen yksityisomaisuuden piiriin. Usein köyhimmät, erityisesti maaseudulla, ovat pystyneet hyötymään esimerkiksi yhteisömuutoksesta. Niiden siirtyminen rahatalouden piiriin nostaa jälleen ihmisten tulojen tarvetta.

On lisäksi muistettava, että kvantitatiivinen köyhyyden mittaustapa perustuu aina tietynlaiseen ymmärrykseen köyhyydestä. Laajempi käsitys köyhyydestä sisältää paljon piirteitä, joita ei voi mitata numeroilla, kuten taloudellisen turvallisuuden, ympäristön tilan, terveyden ja niin edespäin. Köyhyyskeskustelun voisikin aloittaa kysymällä, mikä saa meidät ylipäänsä ajattelemaan, että voimme mitata maailman köyhien lukumäärän. ★

Teppo Eskelinen

Mennään Aasiaan!

Aasia on in! Kulttuuri kukoistaa ja kauppa kannattaa, mutta miten toteutuvat ihmisoikeudet? Kuinka kestävä ympäristö? Aasiasta voi puhua, ja sitä voi myös katsella, kuunnella ja maistella Maailma kylässä – festivaalilla. Tarjolla monipuolinen kattaus Aasian asioita ja rikasta kulttuuria Rautatientorilla ja Kaisaniemen puistossa – ilmaiseksi! www.aasiaan.fi

- Nepathya (Nepal)
- Trio Töykeät feat. Dac Thien Quyen (Suomi/Vietnam)
- Kirjailija Narayan Wagle (Nepal)
- Tri Vandana Shiva (Intia)
- James Lhomi Group (Nepal)
- Shankara (Intia/Suomi)
- A Ya (Kiina)
- Aki Suzuki & Otzir Godot (Japani)

...sekä lukuisia muita esiintyjä neljältä mantereelta!

kuva: Reilun kaupan edistämisyhdistys ry

Reilua kauppaa vai reilusti kaupan?

Maailemankauppa Aamu-tähteä pyörittävä Turun Maailemankauppahdistys päätti vuoden alusta, että Reilun kaupan merkiliä varustettuja Green & Black's -suklaila ja kaa-kaolita ei jatkossa oteta Aamutähteen myyntiin. Päätöksen takana oli tieto Green & Black's -yrityksen joutumisesta elintarvikealan jättiyrityksen CadburySchwepesin haltuun.

Cadbury-yhtymä on maailman neljänneksi suurin suklaiden valmistaja. Sitä on syytetty niin lapsiorjatyövoimalla tuotetun kaakaon ostamisesta, kaakaotalan tuottajahintojen polkemisesta kuin erityisen räikeästä lapsiin kohdistetusta maakeisten mainonnasta teollisuusmaissa. Yhtymä päätyi jo 1980-luvulla *Kuluta harkiten* -oppaan boikottilistalle epäeettisten toimintatapojensa takia ja oli listalla vielä 2000-luvulle tultaessa.

Mukaan merkkibisnekseen

Hankkimalla Green & Black'sin omistukseensa Cadbury pääsi kertaheitolla mukaan Reilun kaupan merkkibisnekseen. Reilun kaupan merkkituotteiden ja käsitöiden myyntikäyrät ovat jatkuvassa kasvussa. Toisaalta kritiikki elintarvikealan suuryritysten toiminnan epäeettisyyttä kohtaan ei ole osoittanut laantumisen merkkejä. Reilun kaupan järjestelmästä on tullut sekä voitontavoittelun että PR:n kanalta houkutteleva vaihtoehto.

Vuonna 2005 jopa kaikkien boikottilistojen ykköskohde, Nestlé-yhtiö, lanseerasi Iso-Britanniassa oman Reilun kaupan kahvinsa. Uutinen Nestlén uudesta aluevaltaukselta saikin monet tunnetut ja tunnustetut kehitysmaa- ja solidaarisuusjärjestöt takajaloilleen Isossa-Britanniassa. Järjestöt kysivät, missä kulkee eettisyyden raja, kun jopa Nestlén kaltainen yritys voi saada Reilun kaupan merkin yksittäiselle tuotteelle yrityksen koko muun toiminnan jatkuessa täysin muuttumattomana?

Nykyisen Reilun kaupan liikkeen motiivit kumpuavat pyrkimyksistä muuttaa kansainvälisen kaupan rakenteellista epäoikeudenmukaisuutta. Kehitysmaa- ja Maailmankauppojen jo 1970-luvulla alkaneessa toiminnassa on aina ollut keskeistä ei vain luoda itse reilumpia kaupankäynnin muotoja suoraan kehitysmaiden ihmisten kanssa, mutta myös tuoda aktiivisesti esille ja nimetä niitä tekijöitä, joiden on katsottu olevan vastuussa kaupan epäoikeudenmukaisuuksista.

Monikansallisten yritysten on osoitettu suuresti hyötyvän kansainvälisen kaupan vinoutumista. Samalla niiden rooli mainittujen epäkohtien poistamiseksi on ollut parhaimmillaan mitätön. Vaikka lapsiorjien käyttö Länsi-Afrikan kaakaonviljelyllä on vahvistettu tosiasia, ei johtaviin kaakaonostajiin kuuluva Cadbury ole tästä huolimatta omalta osaltaan sitoutunut eettisempiin tuotantotapoihin tai maksanut parempia hintoja kaakaosta. Nämä toimenpiteet voisivat kuitenkin vähentää houkutusta tai pakkoa käyttää lapsiorjia kaakaonviljelyllä kulujen minimoimiseksi.

Voiko kaupan epäoikeudenmukaisuuden ongelmaa siis ylipäättään ratkaista toimimalla nykyisen markkinatalouskapitalismin sisäpuolella? Reilun kaupan merkin kiistämätön vahvuus on ollut sen kyvyssä taata

yksittäisten tuotteiden reiluus. Keskittyminen yksittäisiin tuotteisiin on samalla kuitenkin alun perin järjestelmäkritiikistä nousseen, mutta sen käytännön toiminnassa unoh-taneen reilun kaupan järjestelmän heikkous. Huomio kiinnittyy vain *tuotteisiin* kun taas järjestelmä itse ja sen keskeiset toimijat eli *yritykset* jätetään rauhaan.

On ironista, että Reilun kaupan merkkijärjestelmässä on tärkeämpää taata yksittäisen tuotteen oletettu puhtaus, kun taas tuotteen tarjoajan oletettu eettisyys rajataan koskemaan vain kyseistä tuotetta. Kyse on oikeastaan vain kapitalismin sisällä operoivan ja sen ehdot hyväksyneen Reilun kaupan merkkijärjestelmän toiminnan loogisesta seurauksesta: vain brändillä on väliä. Jos asiaa ajatellaan kapeasta näkökulmasta ei mitään ongelmaa ole.

Laajemmin tarkasteltuna Reilun kaupan merkkijärjestelmä on kuitenkin pettymys, sillä se selvästi osoittautuu siunaukseksi myös muille kuin sen piiriin kuuluville pientuottajille. Cadburyn ja Nestlén kaltaiset yritykset voivat nykyisen Reilun kaupan merkkijärjestelmän sääntöjen puitteissa sekä päästä osallisiksi uusista tuottoisista markkinoista että jatkaa vanhoja, vahvasti epäoikeudenmukaisia mutta yhtä lailla tuottoisia toimintatapojaan.

Tai toisin sanoen: yritykset hyötyvät rahallisesti sekä siitä ongelmasta jota yritetään Reilulla kaupalla ratkaista että Reilun kaupan tuotteiden kasvavasta menekistä. Kapitalismin onnistunutta skitsofreniaa vai maailman muuttumista asteittain paremmaksi? Näkökulman valinta ratkaisee paljon. Maailmankauppa Aamutähti valitsi omansa. ★

Johan Ehrstedt

**FIGHT
the Nestlé
monster**

Nestlé – sveitsiläistä viherpesua

Sveitsiläislähtöisellä elintarvikejätti Nestléllä on kyseenalainen kunnia olla maailman pisimpään jatkuneen kuluttajaboikotin kohde. Yhdysvaltalaiset kirkot ja kansalaisjärjestöt käynnistivät Nestlé-boikotin 1977 yhtiön aggressiivisen äidinmaidonvastikemarkkinoinnin vuoksi. Nestlén väitetään esimerkiksi lähettäneen edustajia kehitysmaiden neuvoloihin jakamaan ilmaiseksi äidinmaidonvastiketta. Kansalaisjärjestöjen tutkimusten mukaan yritys on viime aikoinakin antanut virheellistä tietoa pakkauksissaan eri puolilla maailmaa – Suomi mukaan lukien.

Nykyisin yhtiöllä on kahvi, jonka se kertoo tuotetun reilulla ja kestävällä tavalla. Nestlé on myös ostanut pullovesiyhtiöitä. Pullotettu vesi on hyvämaineinen luonnontuote, jota käytetään yhä enemmän mm. suurtahtumissa. Tytäryhtiön nimellä myytynä se menee helposti kurkusta alas myös niille, jotka boikotoivat Nestléä muuten.

Viime aikoina kohua on herättänyt se, että L'Oreal osti eettisyydestään tunnetun Body Shopin. L'Orealin osakkeista noin 40 % on Nestlén hallussa. Näin huomattava osa Body Shopin määräysvallasta siirtyi Nestlélle. Kauppa aiheutti Body Shopin osakkeiden romahtamisen.

Nestlén viherpesu ei onnistunut suunnitelmien mukaisesti. Oletettavaa onkin, että vahinko Body Shopin maineelle on suurempi kuin Nestlén saama imagoetu. Mainensa parantamiseksi Nestlén on tehtävä paljon muitakin kuin yrityskauppoja.

Mika-Petri Lauronen

Lisätietoja:
International Baby Food Action Network, www.ibfan.org
Breaking the Rules, Stretching the Rules 2004: http://www.ibfan.org/site2005/abm/paginas/articles/arch_art/302-3.pdf

" If there's any way to avoid contributing to malnutrition among thousands of Third World infants and still make a buck, we will do our utmost to find it. In the meantime please be patient. "

Elämää kahdessa kylässä

Tapahtuu kaukaisessa Bwirin kylässä Luoteis-Tansanian Maran läänissä, Tarimen kunnassa. Lapset höristävät korviaan kuullessaan auton äänen. He kipittävät kilpaa katsomaan, mihin auto pysähtyy. Auto on täällä harvinaisuus.

Aikuisetkin ihmettelevät, kun Toyota Land Cruiser jyristää juhlallisesti kylätieksi kutsuttua kivistä polkua ylöspäin. Mitä on auton kyydissä? Kaupunkiin muuttaneen naapurin ruumis? Koppavia virkamiehiä, jotka tulevat keräämään uutta veroa köyhiltä maalaisilta? Oman kylän menestynyt poika tulossa lomailemaan? Se että joku tulee, on kyläläisille yhteinen asia.

Auto nousee rinnettä Ogolan maatilalle. Se on synnyinpaikkani. Perheemme on suuri ja melko varakas, joten meikäläiset – isoisäni, isäni ja setäni sekä veljeni – ovat ennenkin tulleet tänne autolla. Nyt kyydissä on suomalaisen perheeni jäseniä: vaimoni Julia, tyttäreni Zippora, pieni poikani Oskari Midembi sekä appivanhempani Marja ja Jukka. Appeni on ajanut meidät autolla Dar es Salaamista tänne yli 1000 kilometrin päähän. Hän nauttii ajamisesta vaikeilla teillä.

Periaatteessa kylälle tulo on täällä samanlaista kuin appivanhempieni luona Tyrjän kylässä Ilomantsissa. Sielläkin naapuri katsoo ikkunasta, kun auto ajaa ohi. Pian leviää tieto tulostamme. Naapurit tulevat kertomaan kuulumisistaan ja tekemisistään, raportoimaan onko joku kuollut tai mennyt naimisiin. Minulta kysellään Tansanian kuulumisia ja verrataan oman kylän uutisiin.

Vaikka elämä ulkoisesti on hyvin erilaista Bwirissä ja Tyrjässä, perusteiltaan ihmisten reagoititavat ovat samanlaisia. Inhimillisessä käytöksessä on universaalit piirteensä.

Palataan Bwiriin: olemme tulleet tapaamaan Tansanian sukulaisia. Vanhempani ja muut läheiset touhuavat

ympäriillämme. Seuraavina päivinä kävijöitä tulee kauempaa. Talo ja piha ovat täynnä elämää. Vaikka suomalaisten ja tansaniaalaisten lasten sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurinen tausta on aivan erilainen, he ovat uskomattoman samanlaisia.

On niin kivaa opetella uusia leikkejä, että ruoka-ajat unohtuvat. Lapsia pitää patistaa kotiin ennen kuin ilta pimenee – täällä aurinko laskee nopeasti. Aamuvarhaisella kylän lapset odottavat uusia kavereita pihalla. Jos aikuisten maailmassa vallitsisi samanlainen rakkaus, luottamus ja ymmärtämys, maailmassa olisi helppo elää.

Naiset löytävät nopeasti yhteisen sävelen. Vaimoni ja anoppini auttavat askareissa, kuorivat kassavaa ja bataanatteja, puhdistavat riisiä sekä pitävät lapsia silmällä. Vertaillaan samantyyppisten ruoka-aineiden valmistustapoja. Puheliat karjalaisnaiset eivät ujostele, ja onneksi osaavat puhua suahilia.

Luo-heimon naisista on outoa, että Suomessa miehet hankkivat polttopuut ja perkaavat kalat. Yhteistä heille ja karjalaisnaisille on marjojen ja sienten keruu. Kylän naiset kertovat, että täältä löytyy myös monenlaisia villinä kasvavia vihanneksia, joita naiset poimivat.

Vanhat miehet kuuntelevat appeni kalastus- ja metsästysjuttuja. He kuulevat että Karjalan järvet ovat osan vuotta jäässä, mutta jään alta voi pyydystää kalaa ja ne säilyvät hyvin kun on kylmä. Appi kutsutaan kalalle läheiselle Viktori-järvelle, joka on pinta-alaltaan maailman toiseksi suurin. Kalastukseen liittyvät tiedot, taidot ja tunteet ovat kaikkialla samanlaisia.

Auringon laskiessa miesporukat vertailevat metsästyksen vaaroja. Luo-heimon metsästäjiä uhkaavat leopardit ja puhvelit. Appeni kertoo hirvijahdistista ja karhuista. Kalaa ja riistaa arvostetaan luo-heimon parissa kuten Karjalassakin. Metsästysporu-

kat ja talkoot ovat yhteistä kokemusta. Kaikkialla ihmiset haluavat jakaa tietoaan, taitojaan ja kokemuksiaan.

Bwirin seudun markkinat järjestetään parin kilometrin päässä. Sinne kokoontuu lähikyläien väki. Meitä katsotaan, ja arvaan mitä selän takana supistaan: ”tuo pitkätukkainen on sen vaimo...harmaatukkainen nainen on anoppi...tuo on appi”.

Kauppiaat huutelevat tarjouksiaan: ”Hyviä tomaatteja.. hei, osta täältäkin... halvalla menee”. Tunnen miten minua ihmetellään: oman kylän poika, joka on avioliiton kautta tuonut tänne sukulaisia kaukaisista maista. Avioliitto on arvossaan kaikissa kulttuureissa!

Mieleen tulevat Tyrjän kyläjuhlat: kalasoppaa ja muurinpohjalettuja, kilpailuja ja paikallisia tuotteita, ihmiset tervehtimässä toisiaan ja vitsejä väentämässä. Hyvin samanlainen tunnelma kuin Bwirin kylän markkinoilla. Uusia ihmisiä, hyväntahtoista naljailua siitä, kummat ovat parempia – maalaiset vai kaupunkilaiset. Kaikkialla ihmiset osaavat nauraa ja nauttia toistensa seurasta!

Kyliltä pitää lähteä – Tyrjästä tai Bwiristä. Sama huokaus: takaisin sivistyksen piiriin! Siitä tulee paha mieli. Sivistys merkitsee myös epätaasa-arvoa ja kilpailua taloudellisesta ja poliittisesta ylemmyydestä, alkupeuraisten inhimillisten tunteiden tukahduttamista. Se on tekopyhä maailma, jossa puhutaan ihmisoikeuksista, demokratiasta ja reilusta kaupasta, jotta voitaisiin sumuttaa heikompia siitä, mitä oikeasti on meneillä.

Sivistyneessä maailmassa he, jotka eivät ajattele, käyttäydy ja toimi niin kuin me, ovat primitiivisiä tai pahoja. Siinä maailmassa me ja he asettuvat toisiaan vastaan. ☆

Hikloch Winfrith Ogola

Kirjoittaja on Suomessa asuva tansaniaalainen lehtimies.

www.planetfairtrade.net

Reilusti verkkokaupasta!

NO SWEAT NO SWEAT NO SWEAT NO SWEAT NO SWEAT NO SWEAT NO SWEAT

kuva: World Comics

Sarjakuvia naapurilta

”Jos postilaatikostasi tipahtaisi kiinteistövälittäjän mainoksen sijaan naapurin piirtämä sarjakuva taloyhtiötä koskevista asioista, lukisit sen varmasti”, vakuuttaa Maailman Sarjakuvat

kuva: Anastasia Laitila

Sharad Sharma esittelemässä seinäsarjakuvaa.

ry:n puheenjohtaja Leif Packalén. ”Ruohonjuurisarjakuvat Intiassa ja Afrikassa toimivat vastaavalla tavoin – läheisyysperiaatteella. Sarjakuvat käsittelevät yhteisön asioita heidän omalla kielellään, ja ne on piirtänyt ihminen samasta tai naapurikylästä.”

Maailman sarjakuvien mukaan kaikenlaiset asiat ja ajatukset voidaan ilmaista sarjakuvan keinoin. Kuvat ovat universaalia kieltä. Sisärjestöjen kanssa Maailman sarjakuvat pyrkii edistämään yhteiskunnallista muutosta ruohonjuurisarjakuvien kautta.

Ruohonjuurisarjakuvat

Voidakseen käyttää sarjakuvaa tiedotusvälineenä ei tarvitse olla taiteilija. Ruohonjuurisarjakuvien perusajatus on, että paikalliset ihmiset piirtävät kuvakertomuksia paikallisista asioista ja herättävät sillä tavoin keskustelua ja muutosta.

”Ruohonjuurisarjakuvien perusajatus on demokraattinen: annetaan ihmisille media”, sanoo World Comics Indian (WCI) perustaja Sharad Sharma. ”Usein ajatellaan, ettei sarjakuvien avulla voi puhua vaikeista

asioista, mutta ei se pidä paikkaansa. Lisäksi se on varsin edullinen tiedotuskanava.”

Sharma on itse toimittaja, joka kylästy siihen, ettei Intian enemmistön elämä näkynyt mitenkään mediassa. Paikallistasolla ihmiset olivat taas tulleet hyvin epäluuloisiksi isoja kansalaisjärjestöjä ja hallituksen ohjelmia kohtaan. Ruohonjuurisarjakuville löytyi kuitenkin sopiva paikka.

WCI on toiminut vasta vuodesta 2002, mutta on levinnyt jo 22 osavaltioon sekä naapurimaihin. Valtamedia ei edelleenkään ole kiinnostunut massojen elämästä: yksikään intialislehti ei ole uutisoitunut järjestön mittaviakaan tempauksia. ”Meistä on uutisoitu vain Suomessa”, Sharma nauraa.

Syrjäkylillä ei ilmesty paikallislehteäkään. Satojen kielten Intiassa paikallisella kielellä tehdyistä seinälehtisarjakuvista on tullut suosittuja. Rajasthanin osavaltiossa, jossa on hyvin alhainen lukutaito, ilmestyy nykyisin noin 300 seinälehtisarjakuvaa.

”Suurin osa näiden sarjakuvien tekijöistä ei ole osallistunut koulutuksiimme!” Sharma huomauttaa. ”He ovat nähneet muiden tekemiä sarjakuvia ja innostuneet itse. Sarja-

Rajasthanin tyttölapsikampanja toteutettiin tammikuussa 2006, sarjakuva-materiaali tehtiin marras- ja joulukuussa Barmerissa pidetyissä sarjakuva-töpäjoissa. Kampanjasta lisää blogista: www.halfworld.blogspot.com/

kuvia luetaan innokkaasti ja ihmiset odottavat niiden ilmestymistä.”

Tyttärienne oikeudet

Ruohonjuurisarjakuvilla ei ole arvoa itsessään, vaan ne liittyvät aina johonkin teemaan. WCI ei pelkää vaikeitakaan aiheita. Rajasthanissa on hälyttävän epätasainen sukupuolijakauma, ja WCI kampanjoi tyttölasten aborttien vähentämiseksi.

Arka aihe vaatii kuitenkin herkkyyttä. ”Emme voi mennä kyliin ja

sanoa, että alkää tappako tyttäriänne”, Sharma selittää. ”Paikalliset ihmiset nostavat asian keskusteluun. Olemme ottaneet myönteisen lähestymistavan: kerromme, mitä kaikkea tytöt tekevät ja saavat aikaan, jos saavat elää.”

Seuraavaksi ruohonjuurisarjakuvia ollaan viemässä Afrikkaan. ☆

Anastasia Laitila

Lisätietoja:

<http://www.worldcomicsindia.com>
<http://www.halfworld.blogspot.com/>

Maailmankaupalehti 20 vuotta sitten

Kauppal lehden pakollinen tylsä erikoisasia-artikkeli: KOHTI PIENOIS-UKTJ:TÄ?

Pohjoismaiden ja eteläisen Afrikan ns. SADCC-maiden ulkoministerit allekirjoittivat 29.1. sopimuksen laajennetusta taloudellisesta ja kulttuuri-sesta yhteistyöstä.

Tämän ns. Hararen julistuksen taustalla on ajatus pienimuotoisesta Uudesta Kansainvälisestä Talousjärjestyksestä, jonka avulla vauhditettaisiin umpikujaan juuttuneita pohjois-etelä-neuvotteluja. Pienois-UKTJ:n perusidea on yksinkertainen: kehitysmaiden vaatimuksiin myönteisimmin suhtautuvien teollisuusmaiden pitäisi alkaa toteuttaa UKTJ:n edellyttämiä toimenpiteitä jonkun kehitysmaaryhmän kanssa edellyttämättä samanai-

kaisia toimia kovan linjan teollisuusmailta.

Tämä ei ole ensimmäinen kerta kun on puhuttu UKTJ:n periaatteiden toteuttamisesta: Hararen julistusta edelsi Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (ACP) maiden sekä EEC:n välinen Lomen sopimus.

Lomen sopimuksen ilmeisen epäonnistumisen perusteella voidaan päätyä kahteen erilaiseen johtopäätökseen:

Loogisempi johtopäätös on tämä...

1) Koska Lomen sopimukset eivät ole onnistuneet muuttamaan ACP-mai-

den ja EEC:n välisen kaupan rakenteita, Pohjoismaiden on turha kuvitella näyttävänsä esimerkkiä muille teollisuusmaille Hararen julistuksella, jonka sisältämät kauppapoliittiset toimenpiteet ovat paljon vähämerkityksellisempiä ja joka puhuu lähinnä Pohjoismaiden kehitysavun koordinoimisesta. Jotta Pohjoismaat voivat näyttää esimerkkiä muille, niiden täytyisi tehdä enemmän kuin muut.

...mutta itse pidän silti enemmän tästä toisesta

2) Juuri Lomen sopimuksien epäonnistumisen vuoksi on mahdollista luoda Pohjoismaat-SADCC-yhteistyöstä pienehkön muutoksen esimerkki, joka menee huomattavasti Lomen saavutuksia pidemmälle. Tär-

keintä on kuitenkin se, mitä tapahtuu käytännössä, eikä se, miten pitkälle sopimuksien sisältämät toimenpiteet teoriassa menevät alkuperäisen UKTJ:n periaatteita kohti.

Mielestäni suomalaisen kehitysmaakauppaliikkeen kannattaisi keskittää päähuomionsa SADC-maihin ja Pienois-UKTJ-ajatuksen. Ei Pienois-UKTJ vielä mitään ratkaisisi, mutta se on selkeä ja arvokas välitavoite.

Risto Isomäki

Kehitysmaakauppojen kauppal lehti ja %liikkeen toimintaryhmien kiertokirje 1/1986, lyhennetty

TOIM. HUOM. Lomen sopimus on uudistunut ja nykyisin nimeltään Cotonoun sopimus. Pienois-UKTJ jäi pääasiassa puheiden tasolle.

Sarjakuva

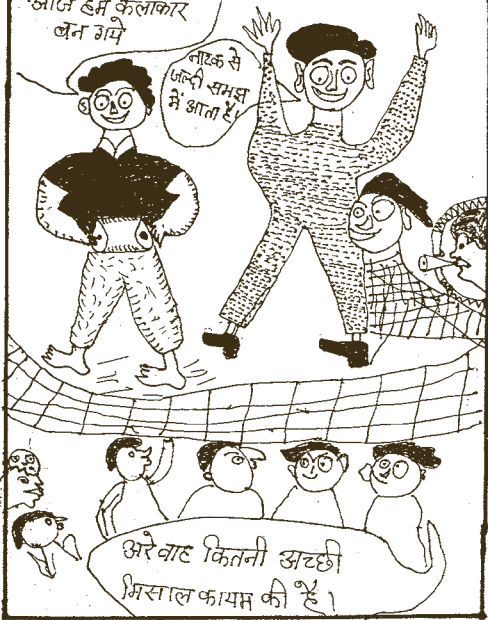
Yhteiseen pottiin

1. Aktivistit päättivät alkaa säästää rahaa yhteiseen pottiin.
2. He saivat kasaan sievoisen summan, mutta mihin ne sijoittaisi?
3. Rahat päätettiin käyttää katuteatteriin, jonka avulla tiedotetaan ihmisille tärkeistä asioista.
4. Teatteri vetosi kyläläisiin.

Sarjakuvan tekijä on nuori mies M. Maresh Samarthan järjestöstä Bhopalista, Madhya Pradeshin osavaltioista Intiasta.

Maailman sarjakuvat – Världens serier ry. World Comics – Finland www.worldcomics.fi

बचत समूह

मरेश मेंबाव

Reilun kaupan toimijat

Maailmankauppojen liitto ry

www.maailmankaupat.fi

- Suomessa toimivien maailman-kauppa- ja kehitysmaakauppayhteisöjen yhteistyöjärjestö
- Liiton jäsenet ylläpitävät reilun kaupan erikoismyymälöitä, joissa on myynnissä laaja valikoima kehitysmaissa oikeudenmukaisin ehdoin tuotettuja elintarvikkeita ja käsitöitä.
- Liitto ja sen jäsenet tiedottavat, kouluttavat ja toimivat monin tavoin kehitysyhteistyössä.

Reilun kaupan merkki, Reilun kaupan edistämisyhdistys ry

www.reilukauppa.fi

- Myöntää Reilun kaupan merkkiä ja valvoo sen käyttöä Suomessa sekä tiedottaa reilusta kaupasta
- Myynnissä mm. merkillä varustettuja avokadoja, ananaksia, appelsiineja, banaaneja, sitruunoita, viinirypäleitä, kahvia, teetä, suklaata, kaakaota, sokeria, hunajaa, myslviä, riisiä, keksejä, täysmehua sekä jalkapalloja. Tuotteita myydään lähes joka marketissa.
- Jäsenenä 22 järjestöä, Maailmankauppojen liitto yhdistyksen perustajajäseniä.

Reilun kaupan puolesta Repu ry

www.repu.fi

- Edistämisyhdistyksen piirissä toimivien vapaaehtoisten henkilöyhdistys, jolla on paikallisryhmiä.

Kansainväliset toimijat

IFAT (The International Fair Trade Association) www.ifat.org
Perustettu 1989. Suurin reilun kaupan järjestö, jonka jäsenistönä on niin kehitysmaat tuottajia, maailmankauppoja, maahantuojia kuin muitakin tahoja.

EFTA (European Fair Trade Association) www.eftafairtrade.org
Perustettu 1990. Eurooppalaisten reilun kaupan maahantuojien järjestö.

NEWS (Network of European Worldshops) www.worldshops.org
Perustettu 1994. Jäsenenä olevat 13 Euroopan maan Maailmankauppojen liitot edustavat noin 2700 Maailmankauppaa, joissa on yhteensä noin 100 000 vapaaehtoistyöntekijää.

FLO International (Fair Trade Labelling Organization International) www.fairtrade.net
Perustettu 1997. Valvoo Reilun kaupan merkki -tuotteita ja tiedottaa niistä.

FINE
IFATin, EFTAn, NEWSin ja FLO:n yhteistyöelin, joka pyrkii vaikuttamaan päätöksentekoon mm yhteisen edunvalvontatoimiston kautta Brysselissä.

Maailmankaupat ja Kehitysmaakaupat Suomessa
Maailmankauppojen liiton jäsenkaupat aakkosjärjestyksessä paikkakunnan mukaan

Reilun Kaupan Tähti/A-Star Oy
Hämeentie 48
00500 Helsinki
p. 09-773 4323
tahti@kaapeli.fi
www.reilunkaupantahti.fi

Maailmankauppa Uusivaihde
Rauhanasema
Veturitori, Itä-Pasila
00520 Helsinki
p. 044 355 6701
uusivaihde@hotmail.com
www.uusivaihde.com

Maailmankauppa Kirahvi
Palokunnankatu 13-15
13100 Hämeenlinna
p. 03-654 4980
kirahvi@virpi.net

Maailmankauppa Kielä
Ivalontie 12
99800 Ivalo
puh./fax 016-662005
kiela.inari@luukku.com

Maailmankauppa Päiväntasaaja
Koskikatu 11
80100 Joensuu
p. 050-443 5503
mkauppa_joensuu@yahoo.com

Maailmankauppa Mango
Kauppakatu 5
40100 Jyväskylä
p. 014-216 431
mango@maailmankauppa.inet.fi
personal.inet.fi/yhdistys/mango/

Jokilaakson Maailmankauppa
Arja Paakkanen
Kumpulantie 15
42100 Jämsänkoski
p. 014-713 758
arja.paakkanen@saunalahti.fi

Kokkolan Maailmankauppa
Torikatu 13, 67100 Kokkola
p. 06-831 3264
klanmaailmankauppa@netti.fi

Kouvolan Maailmanpuu
myyntipisteet:
Maalaispuoti Peukalainen,
Hallitie 4, 46860 Anjalankoski
Nettikahvila Majakka,
Keskikatu 13, 45100 Kouvola
p. 050 574 4527/Tiina Saavalainen

Kuhmon Kehitysmaakauppa
Seurakuntakeskus
Kirkkotie 6-8, 88900 Kuhmo
p. 0400-295 966

Maailmankauppa Elämänlanka
Torikatu 17
70110 Kuopio
p. 017-261 4774
elamanlanka@jippii.fi
www.elamanlanka.fi

Maailmankauppa Sikitiko
Myymälä 016, Kauppahalli
53100 Lappeenranta
p. 05-415 3651
kehy.lpr@pp.inet.fi
yhdistykset.etela-karjala.fi/kemayh/

Lohjan Maailmankauppa
Kalevankatu 1
08100 Lohja
p. 019-331 646
kauppa@lohjanmaailmankauppa.sivut.fi

Kehitysmaakauppa Karibu
Kauppahalli
50100 Mikkeli
p. 015-369 133
mari.ylonen@e-ylonen.inet.fi
kemamikkeli@suomi24.fi

Juuttiputiikki
Hallituskatu 11 L 4
90100 Oulu
puh./fax 08-311 5189
putiikki@juuttiputiikki.fi
www.juuttiputiikki.fi

Hiirenkorva
Koulukatu 3
92100 Raahen
p. 08-221781

Maailmankauppa Elimu
Rovakatu 9
96100 Rovaniemi
p. 044 318 2188
elimu@maailmakauppaelimu.org
www.maailmakauppaelimu.org

Savonlinnan Kehitysmaakauppa
Olavinkatu 48
57100 Savonlinna
p. 015-514 456
kehitysmaakauppa@yahoo.com
www.geocities.com/kehitysmaakauppa/

Tampereen Kehitysmaakauppa
Kohmankaari 3
33310 Tampere
p. 03-344 6770
fax 03-345 0521
posti@kehitysmaakauppa.org
www.kehitysmaakauppa.org

Maailmankauppa Tasajako
Kehäsaari, A-talo
33200 Tampere
p. 03-222 8826
maailmankauppa@tasajako.org
www.tasajako.org/

Maailmankauppa Aamutähti
Eerikinkatu 5
20100 Turku
p. 02-250 2191
fax 02-251 7465
tumakaup@sci.fi

Rauhanpuolustajien Maailmankauppa
Alinenkatu 26 B
23500 uusikaupunki
p. 02-841 6532

Äetsän Kehitysmaakauppa
Kontintie 5
38300 Kiikka
p. 03-513 1221

Yhdistykset ja toimintaryhmät

Afrikan Tähti ry
Mannerheimintie 5 B
00100 Helsinki
p. 09-635 889
jrj_star@cc.helsinki.fi

Hyvinkään kehitysmaayhdistys ry
c/o Aimo Juhola
Uima-altaankatu 29
05820 Hyvinkää

Kajaanin kehitysmaayhdistys ry
c/o Päivi Turunen
Pihkapolku 25
87500 Kajaani

Kotkan Maailmankauppa
Naakantie 37
48230 Kotka

Lahden kehitysmaakauppayhdistys
c/o Jarkko Pylväs
Antti Korpin tie 4 D 24
00600 Helsinki
puh. 041-505 2745
jarkko.pylvas@helsinki.fi

Oulun eteläisen alueen maailmakauppayhdistys
c/o Anu Hilli
p. 050-552 4947

Uusi Tuuli ry (Estelle)
Aurinkotehdas
Kirkkotie 6-10
20540 Turku
p. 02-233 9313
laiva: 040-596 9918
fax 02-2371 670
uusituuli@estelle.fi
www.estelle.fi

Tervetuloa

Savonlinnan kehitysmaakauppaan!

Savonlinnan kehitysmaakauppa on vuonna 1989 perustettu reilun kaupan myymälä. Sen tarkoituksena on tehdä tunnetuksi kehitysmaiden pientuottajien asemaa ja edistää heidän tuotteidensa menekkiä. Kaupan tuotolla avustetaan kehitysyhteistyöprojekteja ja laajennetaan reilun kaupan tuotevalikoimaa.

Valikoimiimme kuuluvat:

- reilun kaupan kahvit, teet, makeiset ja mausteet
- laukut, kassit, reput, passipussit ja penaalit
- seinätekstiilit
- vaatteet ja asusteet
- riippumatot
- korit ja amppelit
- jalka- ja lentopallot
- koriste-esineet ja lahjatavarat
- ympäristöystävälliset pesuaineet (myös irtomyyntinä omaan astiaan)
- uusiopaperituotteet

Savonlinnan kehitysmaakauppa
Olavinkatu 48
57100 Savonlinna
p. 015-514 456
s-posti: kema_sl@luukku.com

Avoinna arkisin 10–17 ja lauantaisin 10–14.
Kesällä myyntipiste myös torilla.

*Maailmankaupat
— Reilua kauppa*